

สรุปรายงานการวิจัย
เรื่อง
การศึกษาปัญหาและปัจจัยเสี่ยงต่อการเสพติด
ของเยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและปัจจัยเสี่ยงต่อการเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลัก 5 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและการเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงต่อการเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร 3) เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร 4) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาครและ 5) เพื่อเสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยข้อมูลเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่เป็นนักเรียน / นักศึกษา ของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 79 แห่ง โดยเก็บทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และระดับปริญญาตรี รวม 2,784 คน และเก็บจากครูฝ่ายปกครองของแต่ละสถานศึกษา จำนวน 79 คน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการบุคลากรของหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดสมุทรสาคร รวม 80 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้ค่าไคว์สแควร์ ได้ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ข้อมูลพื้นฐานของเยาวชนในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสังคมและสภาพแวดล้อมชุมชน

1.1 ด้านปัจจัยส่วนบุคคล

เยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาครเป็นเพศชาย ร้อยละ 49.3 เพศหญิง ร้อยละ 50.7 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 11 – 15 ปี ร้อยละ 64.5 รองลงมาอายุ 16 – 20 ปี ร้อยละ 34.9 โดยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 37.0 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 26.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 13.7 นักศึกษาระดับ ปวช. ร้อยละ 11.9 ระดับ ปวส. ร้อยละ 9.4 และระดับปริญญาตรี ร้อยละ 1.7 และส่วนใหญ่มิผลการเรียนอยู่ระหว่าง 2.50 – 3.00 มากที่สุด ร้อยละ 26.8

รองลงมา มีผลการเรียน 2.00–2.49 ร้อยละ 22.9 ส่วนใหญ่ได้รับค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองวันละ 10 – 50 บาท ร้อยละ 35.9 ในด้านปัญหาที่เยาวชนพบในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่า มีปัญหาการเรียน ปัญหาการเงิน ปัญหาสุขภาพ และปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน อยู่ในระดับน้อย และเยาวชนส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างในการดูทีวี วิตทัศน์ ภาพยนตร์ ในระดับมาก รองลงมาคือการเล่นกีฬา ออกกำลังกาย อ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน ซึ่งทำในระดับปานกลาง รวมกลุ่มอยู่ตามบ้านเพื่อนทำในระดับน้อย

1.2 ด้านปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว

เยาวชนส่วนใหญ่มีสภาพครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันมากที่สุด ร้อยละ 72.2 รองลงมาคือพ่อแม่หย่าร้างกัน ร้อยละ 12.0 โดยส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ร้อยละ 68.5 ส่วนที่อยู่กับพ่อหรือแม่ มีร้อยละ 14.4 ในด้านลักษณะที่พักอาศัยอยู่ในขณะศึกษาของเยาวชนส่วนใหญ่พักอยู่บ้านตนเอง ร้อยละ 67.8 รองลงมาพักอยู่บ้านเช่า ร้อยละ 19.1 พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีรายได้รวมกันน้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด ร้อยละ 29.8 รองลงมา มีรายได้ 10,000-15,000 บาท ร้อยละ 27.8 และมีร้อยละ 21.2 ที่ไม่สามารถระบุรายได้พ่อแม่หรือผู้ปกครองได้ และเยาวชนส่วนใหญ่มีความพอใจในสภาพความรักใคร่ของครอบครัวอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 62.14 รองลงมา มีความพอใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 32.2

ในส่วนองระดับความสัมพันธ์และบรรยากาศในครอบครัวของเยาวชน พบว่า ครอบครัวของเยาวชนมีพ่อแม่รักใคร่และเอาใจใส่ต่อกัน ทุกคนในครอบครัวมีความรักใคร่กลมเกลียวและรู้สึกว่าการบรรยากาศในครอบครัวอบอุ่นมีความสุข อยู่ในระดับมาก เรื่องความขัดแย้งของเยาวชนกับพ่อแม่และการทะเลาะกันของคนในครอบครัวกับการรู้สึกที่พ่อแม่ชอบพูดว่ากล่าวเยาวชนประเมินอยู่ในระดับน้อย สำหรับพฤติกรรมการเสพสารเสพติดของคนในครอบครัวพบว่าการดื่มสุราสูงสุด รองลงมาคือสูบบุหรี่และสูบกัญชา

1.3 ปัจจัยด้านสังคมและสภาพแวดล้อมชุมชน

1.3.1 ปัจจัยที่เกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนสนิท

เพื่อนสนิทของเยาวชนมีพฤติกรรมการดื่มสุราสูงสุด รองลงมาคือ การสูบบุหรี่ เยาวชนมีเพื่อนเคยชวนให้ดื่มสุราร้อยละ 28.1 และเยาวชนส่วนใหญ่ร้อยละ 62.3 ที่ถูกชวนจะปฏิเสธการชวนของเพื่อนเป็นบางครั้ง ในเรื่องการสูบบุหรี่เยาวชนเคยถูกเพื่อนชวนให้สูบบุหรี่ ร้อยละ 18.5 และส่วนใหญ่ร้อยละ 47.5 จะปฏิเสธทุกครั้งที่มีเพื่อนชวน ส่วนเยาวชนที่เพื่อนสนิทชวนให้เสพยาบ้าสูบกัญชา หรือสารเสพติดร้ายแรงอื่นๆ มีเพียงร้อยละ 5.3 และเมื่อถูกชวนเยาวชนส่วนใหญ่ร้อยละ 62.2 จะปฏิเสธการชวนของเพื่อนทุกครั้งและเยาวชนเคยพบเห็นเพื่อน

สนิทเสพสารเสพติดร้ายแรง เช่น ยาบ้า กัญชา ยาอี ยาเค ยาไอซ์ มีร้อยละ 13.2 โดยเยาวชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 86.4 ไม่เคยพบเห็นสารเสพติดร้ายแรงเหล่านั้น

สถานที่ที่เยาวชนพบเห็นเพื่อนสนิทใช้สารเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 39.1 พบเห็นเพื่อนเสพสารเสพติดที่สถานบันเทิง รองลงมาร้อยละ 24.7 พบเห็นในสถานศึกษา บริเวณห้องน้ำและสถานที่มีวู้ดสูมในโรงเรียน ร้อยละ 19.0 และพบที่บ้านเพื่อน ร้อยละ 18.2

1.3.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมชุมชน

สภาพแวดล้อมใกล้ที่พักที่เยาวชนอาศัยอยู่ พบว่ามีคนสูบบุหรี่และดื่มสุราให้เห็นอยู่เสมอรอบระดับปานกลางและใกล้ที่พักมีร้านเหล้า เบียร์ แอลกอฮอล์ และมีแหล่งมีวู้ดสูมของวัยรุ่นระดับน้อยและส่วนใหญ่ไม่เคยเห็นคนเสพยาบ้า กัญชา สารระเหย ยาอี/ยาไอซ์/ยาเค แหล่งบันเทิง เช่น คับ บาร์ และไม่มีแหล่งซื้อขายสารเสพติดร้ายแรง

ในส่วนของสภาพแวดล้อมชุมชนใกล้สถานศึกษาของเยาวชนพบว่ารอบสถานศึกษามีคนสูบบุหรี่ ดื่มสุราและแหล่งมีวู้ดสูมของวัยรุ่น อยู่ในระดับน้อย และส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีคนเสพยาบ้า สูบกัญชา ดมสารระเหย เสพยาไอซ์ ยาเค ยาอี แหล่งบันเทิงเช่น คับ บาร์ และแหล่งซื้อขายสารเสพติดร้ายแรง เช่น ยาบ้า ใกล้สถานศึกษา นอกจากนี้ เยาวชนเคยพบเห็นคนเสพสารเสพติดร้ายแรง เช่น ยาบ้า กัญชา ยาเค ใกล้ที่พัก ร้อยละ 6.5 โดยเคยพบเห็นคนเสพยาบ้าสูงสุด ร้อยละ 42.6 คนเสพกัญชา ร้อยละ 34.8 และเคยพบเห็นคนเสพสารเสพติดร้ายแรงใกล้สถานศึกษา ร้อยละ 4.4 โดยในจำนวนที่พบเห็นคนเสพยาบ้าสูงสุด ร้อยละ 99.2 และกัญชา ร้อยละ 65.3 จากจำนวนผู้พบเห็นทั้งหมด

2. พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร

2.1 พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร

โดยภาพรวมพฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า สารเสพติดที่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครเสพมากเป็นอันดับหนึ่งคือ สุรา คิดเป็นร้อยละ 21.2 อันดับสองคือบุหรี่ คิดเป็นร้อยละ 11.8 อันดับสามคือกัญชา คิดเป็นร้อยละ 2.5 อันดับสี่คือยาบ้า ร้อยละ 17.2 อันดับห้าคือยาอี/ยาไอซ์/ยาเค ร้อยละ 1.5 และอันดับหกคือกาว/ทินเนอร์/สารระเหย ร้อยละ 1.5 กับสารเสพติดอื่นๆ ร้อยละ 0.2

ในด้านความถี่ของการเสพสารเสพติดแต่ละชนิด พบว่า ในกลุ่มผู้ดื่มสุราจะดื่มในโอกาสพิเศษสูงสุด ร้อยละ 12.1 จากจำนวนเยาวชนทั้งหมด รองลงมาคือ ดื่มนานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.4 และเยาวชนที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่จะสูบบุหรี่ทุกวันคิดเป็นร้อยละ 3.8 รองลงมาคือสูบนานๆ ครั้ง ร้อยละ 2.7 ส่วนเยาวชนที่ดมกาว/ทินเนอร์/สารระเหย ส่วนใหญ่จะสูดดมทุกวัน ร้อยละ 0.9 นอกจากนั้นยังพบว่าเยาวชนที่สูบกัญชา สูบทุกวันสูงสุดร้อยละ 0.8 รองลงมาคือ

สูบนานๆครั้ง ร้อยละ 0.6 ในด้านการเสพยาบ้าส่วนใหญ่จะเสพทุกวันสูงสุด ร้อยละ 0.5 รองลงมาคือเสพในโอกาสพิเศษ ร้อยละ 0.5 และเยาวชนที่เสพยาอี/ยาไอซ์/ยาเค ส่วนใหญ่จะเสพในโอกาสพิเศษ ร้อยละ 0.6 รองลงมาคือ การเสพทุกวัน ร้อยละ 0.1

ในสถานที่ที่เยาวชนมักไปเสพสารเสพติด คือ สถานบันเทิงอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 69.6 อันดับสองคือบ้านเพื่อน ร้อยละ 52.9 และสถานที่มั่วสุมใกล้บ้าน อันดับสามร้อยละ 13.9 ในสถานศึกษาบริเวณห้องน้ำเป็นอันดับสี่ ร้อยละ 12.9 และอันดับห้าคือภายในหอพัก ร้อยละ 9.7

2.2 พฤติกรรมการเสพสารเสพติด จำแนกตามปัจจัยเสี่ยงต่างๆ

พฤติกรรมการเสพสารเสพติดแต่ละชนิด ได้แก่ สุรา บุหรี่ กาว/ทินเนอร์/สารระเหย กัญชา ยาบ้า ยาอี/ยาไอซ์/ยาเค จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม พบว่า เยาวชนมีพฤติกรรมการเสพสารเสพติด ดังนี้

2.2.1 พฤติกรรมการเสพสารเสพติดจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1) พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนจำแนกตามเพศ พบว่า เยาวชนชายมีพฤติกรรมเคยเสพสารเสพติดสูงกว่าเยาวชนหญิง โดยเยาวชนชาย มีพฤติกรรมเคยดื่มสุราสูงสุดร้อยละ 29.5 ส่วนเยาวชนหญิงเคยดื่มสุราร้อยละ 13.0 ส่วนการสูบบุหรี่เยาวชนชายเคยสูบ ร้อยละ 20.0 เยาวชนหญิงเคยสูบร้อยละ 3.8 สำหรับสารเสพติดชนิดอื่นๆ เช่น กาว/ทินเนอร์/สารระเหย กัญชา ยาบ้า ยาอี/ยาไอซ์/ยาเค พบว่า เยาวชนชายมีอัตราการเสพสูงกว่าเยาวชนหญิงทุกชนิด

2) พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนจำแนกตามอายุ พบว่า เยาวชนที่มีอายุ 21 ปีขึ้นไป เสพสารเสพติดทุกชนิดมากกว่าช่วงอายุอื่นๆ โดยเคยดื่มสุรา ร้อยละ 75.0 เคยสูบบุหรี่ร้อยละ 33.3 เคยดมกาว/ทินเนอร์/สารระเหย เคยสูบกัญชาและเสพยาบ้า ร้อยละ 8.3 รองลงมาคือช่วงอายุ 16-20 ปี และช่วงอายุไม่เกิน 10 ปี มีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดน้อยที่สุด

3) การเสพสารเสพติดของเยาวชน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า เยาวชนที่เรียนอยู่ในระดับปริญญาตรีมีพฤติกรรมการดื่มสุรา สูบบุหรี่และ สูบกัญชา สูงกว่าเยาวชนในระดับการศึกษาอื่นๆ กล่าวคือ เคยดื่มสุราร้อยละ 66.0 สูบบุหรี่ร้อยละ 36.2 และเคยสูบกัญชาร้อยละ 8.5 ส่วนเยาวชนที่เรียนในระดับ ปวช. มีอัตราการดมกาวและสารระเหย การสูบกัญชา การเสพยาบ้าและเสพยาอี/ยาไอซ์/ยาเค มากกว่าเยาวชนในระดับการศึกษาอื่นๆ โดยเคยดมกาวร้อยละ 2.7 เคยสูบกัญชาร้อยละ 8.5 เคยเสพยาบ้าร้อยละ 4.8 และเคยเสพยาอี/ยาไอซ์/ยาเค ร้อยละ 3.0

4) พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชน จำแนกตามระดับผลการเรียน พบว่า เยาวชนที่มีระดับผลการเรียนต่ำกว่า 2.00 มีพฤติกรรมการเสพยาเสพติดสูงสุด โดยเคยอดูหนังร้อยละ 31.6 เคยอดูทีวีร้อยละ 23.0 เคยอดูการ์ตูนร้อยละ 3.68 เคยอดูกีฬา เสดยาบ้าและเสพยาอีร้อยละ 8.28 4.6 และ 3.9 ตามลำดับ ส่วนเยาวชนที่มีผลการเรียนมากกว่า 3.50 ขึ้นไป มีอัตราการเสพยาเสพติดต่ำกว่ากลุ่มอื่นเป็นส่วนใหญ่

5) พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชน จำแนกตามค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน พบว่า เยาวชนที่ผู้ปกครองให้เงินค่าใช้จ่ายวันละ 101-200 บาท มีพฤติกรรมดื่มสุราและสูบบุหรี่สูงกว่าเยาวชนกลุ่มอื่น กล่าวคือ เคยอดูหนังร้อยละ 50.0 สูบบุหรี่ร้อยละ 27.0 ส่วนเยาวชนที่ได้ค่าใช้จ่ายมากกว่า 200 บาทต่อวันจะมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ เสดยาบ้า เสดยาอี/ยาไอซ์/ยาเค สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ โดยเยาวชนกลุ่มนี้เคยอดูหนังร้อยละ 12.5 เคยอดูการ์ตูนร้อยละ 6.2 และเสพยาอี/ยาไอซ์/ยาเค ร้อยละ 6.2 และเยาวชนที่ได้รับค่าใช้จ่ายวันละน้อยกว่า 50 บาท มีพฤติกรรมการเสพยาเสพติดน้อยที่สุด

6) พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามระดับของปัญหาที่เยาวชนพบ พบว่า เยาวชนที่เสพยาเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่จะมีปัญหาการเรียน ปัญหาการเงิน ปัญหาสุขภาพ ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน ปัญหาความรัก/เพื่อนต่างเพศ ปัญหาครอบครัวแตกแยก อยู่ในระดับมาก ส่วนเยาวชนที่ไม่เสพยาเสพติดส่วนใหญ่จะไม่มีปัญหาดังกล่าว

7) พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามระดับของกิจกรรมที่ทำเมื่อมีเวลาว่าง พบว่า เยาวชนที่เสพยาเสพติดส่วนใหญ่จะใช้เวลาว่างในระดับมากในการเล่นการพนัน เล่นสนุกเกอร์ สูบบุหรี่ ดื่มสุรา ขับมอเตอร์ไซค์ซิ่ง แข่งรถ เทียวสถานบันเทิง ผับ บาร์ คาราโอเกะ รวมกลุ่มอยู่ตามบ้านเพื่อนและไม่เคยใช้เวลาว่างในการเล่นกีฬา ออกกำลังกาย หรืออ่านหนังสือทบทวนบทเรียน ส่วนผู้ที่ไม่เคยเสพยาเสพติดเกือบทุกชนิดส่วนใหญ่ไม่เคยใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นและจะใช้เวลาว่างในการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย การอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนในระดับมาก

2.2.2 พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามปัจจัยด้านครอบครัว

1) พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามสภาพครอบครัว พบว่า เยาวชนที่มีสภาพครอบครัวพ่อแม่เสียชีวิตทั้งคู่มีอัตราของการเสพยาเสพติดทุกชนิดมากที่สุด ส่วนเยาวชนที่พ่อแม่หย่าร้างมีอัตราการเสพยาเสพติดทุกชนิดในอัตรารองลงมา

2) พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามบุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย พบว่า เยาวชนที่เสพยาเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่จะพักอยู่คนเดียวมากที่สุดกับอยู่กับเพื่อน/

หอพักเป็นอันดับรองลงมา ส่วนเยาวชนที่ดื่มกาา/ทินเนอร์/สารระเหย สูบกัญชา เสพยาบ้า ยาอี ส่วนใหญ่อยู่คนเดียว

3) พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนตามลักษณะที่พักอาศัย พบว่า เยาวชนที่พักอยู่ในหอพักในสถานศึกษามีพฤติกรรมการดื่มสุรา สูบบุหรี่ดื่มกาา/ทินเนอร์/สารระเหยและสูบกัญชามากที่สุด ส่วนเยาวชนที่พักอยู่นอกสถานศึกษามีพฤติกรรมการเสพยาอียาไอซ์/ยาเค มากที่สุด และส่วนเยาวชนที่พักอยู่บ้านเช่ามีพฤติกรรมการเสพยาบ้าสูงสุด และเยาวชนที่พักอยู่บ้านตนเองมีพฤติกรรมไม่เคยเสพสารเสพติดทุกชนิดสูงสุด

4) พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนจำแนกตามรายได้ต่อเดือนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง พบว่า เยาวชนที่มีพ่อแม่/ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท มีพฤติกรรมการดื่มสุราและสูบบุหรี่มากที่สุด ส่วนเยาวชนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท จะมีพฤติกรรมการสูบกัญชา เสพยาบ้า เสพยาอี/ยาไอซ์/ยาเค สูงสุด และเยาวชนที่มีผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท มีพฤติกรรมการดมกาา/ทินเนอร์/สารระเหยมากที่สุด

5) พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนจำแนกตามความพอใจในสภาพความรักใคร่ของครอบครัว พบว่า เยาวชนมีพฤติกรรมเสพสารเสพติด ไม่พอใจในความรักใคร่ของครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ส่วนผู้ที่ไม่เคยมีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิดมีความพอใจในความรักใคร่ของครอบครัวอยู่ในระดับมาก

6) พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนจำแนกตามความรักใคร่และเอาใจใส่ต่อกันของพ่อแม่/ผู้ปกครอง พบว่า เยาวชนที่มีพฤติกรรมเสพสารเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่มีครอบครัวที่ไม่เอาใจใส่รักใคร่ต่อกัน ส่วนเยาวชนที่ไม่เคยมีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่ครอบครัวมีความรักใคร่เอาใจใส่ต่อกัน อยู่ในระดับมาก

7) พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนจำแนกตามสภาพความรักใคร่กลมเกลียวของคนในครอบครัว พบว่า เยาวชนที่มีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่จะมีครอบครัวที่ไม่มีความรักใคร่กลมเกลียวและมีในระดับน้อย ส่วนเยาวชนที่มีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดจะมีสภาพความรักใคร่กลมเกลียวในระดับปานกลางกับมาก

8) พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนจำแนกตามความขัดแย้งกับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง พบว่า เยาวชนที่มีพฤติกรรมการเคยเสพสารเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่มีความขัดแย้งกับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก ส่วนเยาวชนที่ไม่เคยมีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่ไม่มีเรื่องขัดแย้งกับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

9) พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนจำแนกตามระดับที่พ่อแม่ผู้ปกครอง ทะเลาะกันอยู่เสมอ พบว่า เยาวชนที่เคยมีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิด ส่วนใหญ่มีพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่มีเรื่องทะเลาะกันอยู่เสมอ ในระดับมาก ส่วนเยาวชนที่ไม่เคยมีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่เคยทะเลาะกัน

10) พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนตามระดับความเข้มงวดคุณค่ากล่าวของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง พบว่า เยาวชนที่มีพฤติกรรมเคยเสพสารเสพติดทุกชนิด ส่วนใหญ่มีพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่มีความเข้มงวด ชอบคุณค่า กล่าว อยู่ในระดับมาก ส่วนเยาวชนที่ไม่เคยมีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่เข้มงวดและไม่ชอบคุณค่ากล่าว

11) พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนจำแนกตามลักษณะของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ทำแต่งงานไม่สนใจครอบครัว พบว่า เยาวชนที่มีพฤติกรรมเคยเสพสารเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่มีพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ทำแต่งงานไม่สนใจครอบครัว อยู่ในระดับมาก ส่วนเยาวชนที่ไม่เคยมีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่บอกว่าไม่จริงเลยที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองทำแต่งงานไม่สนใจครอบครัว

12) พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนจำแนกตามลักษณะความทุกข์ใจเกี่ยวกับครอบครัว พบว่า เยาวชนที่มีพฤติกรรมเคยเสพสารเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่มีเรื่องทุกข์ใจเกี่ยวกับครอบครัว อยู่ในระดับมาก ส่วนเยาวชนที่ไม่เคยมีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่ไม่มีเรื่องทุกข์ใจเกี่ยวกับครอบครัว

13) พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนจำแนกตามลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่หรือผู้ปกครอง พบว่า เยาวชนที่มีพฤติกรรมเคยเสพสารเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่หรือผู้ปกครองค่อนข้างตึงเครียด อยู่ในระดับมาก ส่วนเยาวชนที่ไม่เคยมีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่ตึงเครียด

14) พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนจำแนกตามความรู้สึกว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครองปล่อยให้ได้อยู่ตามลำพังไม่ห่วงใย พบว่า เยาวชนที่มีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปล่อยให้ได้อยู่ตามลำพัง ไม่ห่วงใย อยู่ในระดับมาก ส่วนเยาวชนที่ไม่เคยมีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่ไม่ได้รู้สึกที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปล่อยให้ได้อยู่ตามลำพังไม่ห่วงใย

15) พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนจำแนกตามความรู้สึกของบรรยากาศ ความอบอุ่นและความสุขในครอบครัว พบว่า เยาวชนที่มีพฤติกรรมเคยเสพสารเสพติด

ทุกชนิดส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่าบรรยากาศในครอบครัวไม่มีความอบอุ่น ไม่มีความสุขและรู้สึกว่ามีความอบอุ่น มีความสุข อยู่ในระดับน้อย ส่วนเยาวชนที่ไม่เคยมีพฤติกรรมการเสพยาเสพติดทุกชนิดส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่าครอบครัวมีความอบอุ่นและมีความสุขระดับมาก

16) พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของบุคคลในครอบครัว พบว่า เยาวชนที่เสพยาเสพติดส่วนใหญ่จะมีบุคคลในครอบครัวเสพยาเสพติด ซึ่งมีทั้งดื่มสุรา บุหรี่ คมกาว สูบกัญชา ยาบ้า ยาไอซ์/ยาไอซ์/ยาเค ส่วนเยาวชนที่ไม่เสพยาเสพติด บุคคลในครอบครัวไม่เสพยาเสพติด

2.2.3. พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามปัจจัยด้านสังคมและสภาพครอบครัว

1) พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามปัจจัยเกี่ยวกับเพื่อนสนิท

1.1) พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของกลุ่มเพื่อนสนิท พบว่า เยาวชนที่เสพยาเสพติดแต่ละชนิดจะมีเพื่อนสนิทเสพยาเสพติดด้วย ส่วนเยาวชนที่ไม่เสพยาเสพติดส่วนใหญ่เพื่อนสนิทไม่เสพยาเสพติด

1.2) พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามคำชักชวนและการปฏิบัติตามคำชักชวนของเพื่อนสนิทเกี่ยวกับสารเสพติด พบว่า เยาวชนที่เสพยาเสพติดส่วนใหญ่มีเพื่อนสนิทที่เคยชักชวนให้ดื่มสุรา สูบบุหรี่และสารเสพติดร้ายแรง โดยส่วนใหญ่จะปฏิเสธเป็นบางครั้งและไม่เคยปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวน ส่วนเยาวชนที่ไม่เสพยาเสพติดส่วนใหญ่เพื่อนไม่เคยชักชวนและเมื่อเพื่อนชักชวนให้เสพยาจะปฏิเสธเพื่อนทุกครั้ง นอกจากนั้นยังพบว่าเยาวชนที่เสพยาเสพติดส่วนใหญ่เคยพบเห็นเพื่อนให้เสพยาเสพติดร้ายแรง โดยสถานที่ที่พบเห็นเพื่อนเสพยาเสพติดส่วนใหญ่คือที่หอพัก บ้านเพื่อน

2. พฤติกรรมการเสพยาเสพติดจำแนกตามสภาพแวดล้อมชุมชน

2.1) พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนจำแนกตามสภาพแวดล้อมชุมชน พบว่า เยาวชนที่เสพยาเสพติดส่วนใหญ่เคยพบเห็นคนเสพยาเสพติดใกล้บ้านพักอาศัยและใกล้สถานศึกษาในระดับมาก ส่วนเยาวชนที่ไม่เสพยาเสพติดส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็นคนเสพยาเสพติดใกล้ที่พักอาศัยกับสถานศึกษา นอกจากนั้นยังพบว่า เยาวชนที่เสพยาเสพติดส่วนใหญ่ใกล้ที่พักอาศัยและใกล้สถานศึกษาจะมีร้านเหล้า /เบียร์/ขาดอง/แอลกอฮอล์สถานบันเทิง ผับ บาร์ คาราโอเกะ แหล่งมั่วสุ่มของเยาวชน แหล่งซื้อขายยาเสพติดร้ายแรง อยู่ในระดับมาก ส่วนเยาวชนที่ไม่เสพยาเสพติดใกล้ที่พักอาศัยและสถานศึกษาจะไม่มีสถานที่เหล่านี้หรือมีระดับน้อย

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร มีดังนี้

3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกชนิดคือ เพศ ระดับการศึกษา ระดับผลการเรียน และค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน ยกเว้นพฤติกรรมการเสพยาไอซ์/ยาเค ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับอายุ

ในด้านความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านปัญหาชีวิตที่เยาวชนพบกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด พบว่า ปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ปัญหาการเรียน ปัญหาการเงิน ปัญหาสุขภาพ ปัญหาความรัก/เพื่อนต่างเพศ และปัญหาครอบครัวแตกแยก

สำหรับความสัมพันธ์ของกิจกรรมที่ทำเมื่อมีเวลาว่างกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดทุกชนิด พบว่า เกือบทุกกิจกรรมที่เยาวชนทำมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดทุกชนิด ยกเว้นกิจกรรมการดูทีวี วิทยุทัศน์ และภาพยนตร์

3.2 ปัจจัยด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการเสพยาเสพติดทุกชนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ บุคคลที่เยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย ความพอใจในสภาพครอบครัวของเยาวชน ความรักใคร่เอาใจใส่ต่อกันของพ่อแม่และผู้ปกครอง เยาวชนที่มักมีเรื่องขัดแย้งกับคนในครอบครัว การทะเลาะกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองไม่สนใจเอาแต่งาน การมีเรื่องทุกข์ใจเกี่ยวกับครอบครัว ความสัมพันธ์กับครอบครัว ความสัมพันธ์กับครอบครัวดิ่งเคียด ผู้ปกครองพ่อแม่ปล่อยปละละเลยไม่เอาใจใส่ และพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของพ่อแม่ / ผู้ปกครอง

3.3 ปัจจัยเกี่ยวกับเพื่อน

ปัจจัยด้านสังคมเกี่ยวกับเพื่อนสนิทที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเพื่อนสนิท การชักชวนให้เสพยาเสพติดของเพื่อน การปฏิบัติของเยาวชนเมื่อเพื่อนชักชวนให้เสพยาเสพติด การพบเห็นเพื่อนสนิทเสพยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดทุกชนิดของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมชุมชน

สภาพแวดล้อมชุมชนที่ใกล้บ้านพักและสถานศึกษามีผู้เสพสารเสพติดให้พบเห็น อยู่เสมอ มีร้านเหล้า เบียร์ ยาแดง/แอลกอฮอล์ มีแหล่งมั่วสุมของเยาวชน มีแหล่งซื้อขายสาร เสพติดร้ายแรง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิดของเยาวชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การประเมินการรับรู้ตนเองของเยาวชน

4.1 การประเมินการรับรู้ตนเอง

ผลการประเมินการรับรู้ตนเองของเยาวชน พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่รับรู้ว่าคุณภาพชีวิต มีความสุขเมื่ออยู่ที่บ้านในระดับมากด้านเดียว ส่วนการประเมินในด้านอื่นๆ ได้แก่ การรู้สึกว่ามีค่าใครๆ รัก ความคาดหวังของพ่อแม่มีมาก ความภูมิใจในตัวเอง ความรู้สึกที่ไม่มีใครยอมรับ ในตัวเอง การเอาใจใส่ของครู สามารถแก้ปัญหาชีวิตที่เกิดขึ้นได้ ความรู้สึกที่ถูกเพ่งเล็งจาก อาจารย์ การมีความสุขเมื่ออยู่ที่โรงเรียนและการมีปัญหากลุ่มใจและสามารถปรึกษาคนรอบข้างได้ เยาวชนส่วนใหญ่ประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

4.2 พฤติกรรมการเสพสารเสพติดกับการรับรู้ตนเองของเยาวชน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการเสพสารเสพติดของเยาวชนตามระดับ ของการรับรู้ตนเอง พบว่า

4.2.1 เยาวชนส่วนใหญ่ที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราจะรับรู้ตนเองว่ามีความสุขเมื่ออยู่ ที่บ้านและมีความสุขเมื่ออยู่ที่โรงเรียนในระดับน้อยกับไม่จริงส่วนเยาวชนที่ไม่ดื่มสุราจะรับรู้ ตนเองในประเด็นดังกล่าวอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นเยาวชนที่ดื่มสุราจะรับรู้ตนเองว่าชีวิตมีค่า ใครๆ ก็รัก พ่อแม่คาดหวังในตัวฉันมาก มีความภูมิใจในตัวเอง เป็นที่ยอมรับของคนส่วนมาก เป็นที่รักของเพื่อนๆสามารถแก้ปัญหาในชีวิตได้ รู้สึกว่าครูเอาใจใส่และเมื่อมีเรื่องกลุ่มใจสามารถ ปรึกษาคนรอบข้างได้ ในระดับปานกลางและเยาวชนที่ไม่ดื่มสุราจะรับรู้ตนเองในประเด็นดังกล่าว อยู่ในระดับไม่จริงกับระดับน้อย

4.2.2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนตามระดับการประเมินการรับรู้ตนเอง พบว่า เยาวชนที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่รู้สึกในระดับไม่จริง ว่าชีวิตมีค่าใครๆ ก็รัก มีความสุขเมื่ออยู่ที่ บ้าน พ่อแม่คาดหวังในตัวฉันมาก การรู้สึกที่ครูเอาใจใส่ มีความสุขเมื่ออยู่ที่โรงเรียน และเมื่อมี เรื่องกลุ่มใจสามารถปรึกษาคนรอบข้างได้ ส่วนเยาวชนที่ไม่สูบบุหรี่ ส่วนใหญ่จะรับรู้ในประเด็น ดังกล่าว ในระดับมาก และนอกจากนั้นเยาวชนที่สูบบุหรี่ยังรับรู้ที่ไม่มีใครยอมรับในตัวเองใน ระดับมาก

4.2.3 พฤติกรรมการดมกาว/ทินเนอร์/สารระเหย ตามระดับการประเมินการรับรู้ตนเอง พบว่า เยาวชนที่ดมกาว/ทินเนอร์/สารระเหยส่วนใหญ่จะรับรู้ตนเองว่าชีวิตมีค่าใครๆ ก็รัก รู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่ที่บ้าน พ่อแม่มีความคาดหวังในตัวเองมาก มีความภูมิใจในตัวเอง เป็นที่รักของเพื่อนๆ มีความสุขเมื่ออยู่ที่โรงเรียนในระดับ มาก ส่วนเยาวชนที่ไม่ดมกาว/ทินเนอร์/สารระเหย ส่วนใหญ่จะรับรู้ตัวเองในประเด็นดังกล่าว อยู่ในระดับมากและปานกลาง

4.2.4 พฤติกรรมการสูบกัญชาของเยาวชนตามระดับการประเมินการรับรู้ตนเอง พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ที่เคยสูบกัญชาจะประเมินการรับรู้ตนเองว่า ชีวิตมีค่า ใครๆ ก็รักกันมีความสุขเมื่ออยู่ที่บ้าน พ่อแม่คาดหวังในตัวเองมาก มีความภูมิใจในตัวเอง เป็นที่รักของเพื่อนๆ สึกว่าครูเอาใจใส่ มีความสุขเมื่ออยู่ที่โรงเรียนและมีปัญหาหากลุ่มใจ สามารถปรึกษาคนรอบข้างได้ อยู่ในระดับไม่จริงและระดับน้อย ส่วนเยาวชนที่ไม่สูบกัญชาส่วนใหญ่จะประเมินการรับรู้ตนเองในประเด็นดังกล่าวในทุกระดับใกล้เคียงกัน

4.2.5 พฤติกรรมการเสพยาบ้าตามระดับการประเมินการรับรู้ตนเองของเยาวชน พบว่า เยาวชนที่เสพยาบ้าส่วนใหญ่จะรับรู้ตนเองว่า มีความสุขเมื่ออยู่มีบ้าน พ่อแม่คาดหวังในตัวเองมาก มีความภูมิใจในตัวเอง เป็นที่รักของเพื่อนๆ เมื่อมีปัญหาสามารถแก้ไขปัญหามาในชีวิตได้ มีความสุขเมื่ออยู่ที่โรงเรียน เมื่อมีปัญหาหากลุ่มใจ สามารถปรึกษาคนรอบข้างได้ ในระดับไม่จริงและน้อย ส่วนเยาวชนที่ไม่เคยเสพยาบ้าส่วนใหญ่จะประเมินการรับรู้ตนเองในประเด็นดังกล่าวในระดับมากและปานกลาง

4.2.6 พฤติกรรมการเสพยาไอซ์/ยาไอซ์/ยาเค ตามระดับการประเมินการรับรู้ตนเองของเยาวชน พบว่า เยาวชนที่เคยเสพยาไอซ์/ยาไอซ์/ยาเค ส่วนใหญ่ประเมินตนเองว่า มีความสุขเมื่ออยู่มีบ้าน พ่อแม่คาดหวังในตัวเองมากมีความสุขเมื่ออยู่ที่โรงเรียน อยู่ในระดับไม่จริงกับน้อย ส่วนเยาวชนที่ไม่เคยเสพยาไอซ์/ยาไอซ์/ยาเค ส่วนใหญ่จะรับรู้ตนเองในประเด็นดังกล่าวอยู่ในระดับมาก แต่ไม่แตกต่างกันชัดเจน

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การประเมินตนเองกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการรับรู้ตนเองกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การรับรู้ตนเองว่าชีวิตมีค่าใครๆ ก็รักมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ การดมกาว ส่วนการรู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่ที่บ้าน การรับรู้ถึงความคาดหวังในตัวเองมากของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ความรู้สึกถึงการยอมรับในตัวเองของคนส่วนมาก การรู้สึกว่าตัวเองมีความสามารถในการแก้ปัญหาชีวิตได้ การเป็นที่รักของเพื่อนๆ มีความสัมพันธ์กับการดื่มสุรา การมีความสุขเมื่ออยู่ที่โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการ

สูบบุหรี่และการเสพยาบ้า และการรู้สึกตัวเองเป็นที่ยอมรับมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดม
กาว การสูบกัญชา และการเสพยาบ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร

5.1 พฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนโดยภาพรวม

ผลการวิเคราะห์ระดับของการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชน
ในสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมระดับน้อยในเรื่องการ
เล่นเกม/อินเทอร์เน็ต ตามร้านต่างๆ การปฏิบัติตัวผิดระเบียบของสถานศึกษา ตัดสินใจด้วยตัวเอง
ไม่คล้อยตามใคร ส่วนการปฏิบัติตัวแยกตัวอยู่คนเดียว ไม่คบใคร เทียวสถานบันเทิง ผับ บาร์
การทะเลาะกับเพื่อนที่โรงเรียนและคนอื่นๆ ทดลองการเสพยาเสพติดใหม่ๆ ที่เพื่อนชักชวน
หนีเรียนไปรวมอยู่กับเพื่อนตามบ้าน/หอพัก ขับมอเตอร์ไซค์ซิ่ง แข่งรถ เล่นสนุกเกอร์ เล่นการ
พนัน เยาวชนส่วนใหญ่ไม่เคยทำ

5.2 พฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนตามปัจจัยพื้นฐานด้านเพศ
และอายุ พบว่า เยาวชนชายมีพฤติกรรมเสี่ยงทุกพฤติกรรมมากกว่าเยาวชนหญิง เยาวชนอายุต่ำ
กว่า 10 ปี มีพฤติกรรมเสี่ยงต่ำสุด กลุ่มอายุ 11-15 ปี มีพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องการทะเลาะวิวาทกับ
เพื่อนที่โรงเรียนและคนอื่นๆ มากกว่ากลุ่มอื่นๆ ส่วนกลุ่มอายุ 16-20 ปี มีพฤติกรรมทดลองเสพยา
เสพติดใหม่ๆที่เพื่อนชักชวน ขับมอเตอร์ไซค์ซิ่ง แข่งรถ เล่นสนุกเกอร์มากกว่ากลุ่มอื่นๆ ส่วนกลุ่ม
อายุ 21 ปีขึ้นไปมีพฤติกรรมแยกตัวอยู่คนเดียวไม่คบใคร เทียวสถานบันเทิง ผับ บาร์ เล่นเกม/
อินเทอร์เน็ตตามร้านต่างๆ ปฏิบัติตัวผิดระเบียบของสถานศึกษา ตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง ไม่คล้อย
ตามใคร หนีเรียนไปรวมกลุ่มเพื่อนตามบ้าน/หอพัก เล่นการพนันมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

พฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า เยาวชน
ระดับประถมศึกษา มีพฤติกรรมเสี่ยงต่ำสุดในทุกพฤติกรรม โดยเยาวชนในระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายมีพฤติกรรมการตัดสินใจทำอะไรด้วยตนเอง ไม่คล้อยตามใครต่ำสุด เยาวชนระดับ ปวช.
มีพฤติกรรมเล่นเกม/อินเทอร์เน็ตตามร้านต่างๆ หนีเรียนไปรวมอยู่กับเพื่อนตามบ้าน/หอพัก
ขับมอเตอร์ไซค์ซิ่ง แข่งรถ เล่นสนุกเกอร์มากกว่ากลุ่มอื่น เยาวชนระดับ ปวส. มีพฤติกรรมเทียว
สถานบันเทิง ผับ บาร์ มากกว่ากลุ่มอื่นๆ และเยาวชนระดับปริญญาตรีมีพฤติกรรมแยกตัวอยู่
คนเดียวไม่คบใครและเล่นการพนันมากกว่ากลุ่มอื่น

นอกจากนี้เยาวชนที่ได้รับค่าใช้จ่า 10-50 บาทต่อวัน มีพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่อง
ต่างๆ โดยรวมต่ำสุด โดยกลุ่มที่ได้รับค่าใช้จ่า 100-200 บาทต่อวัน มีพฤติกรรมปฏิบัติตัวผิด
ระเบียบของสถานศึกษา ทำอะไรได้ด้วยตนเอง ไม่คล้อยตามใครและหนีเรียนไปรวมอยู่กับเพื่อน

ตามบ้าน/หอพัก มากกว่ากลุ่มอื่นๆ ส่วนเยาวชนที่ได้รับค่าใช้จ่ายมากกว่า 200 บาทต่อวัน จะมีพฤติกรรมแยกตัว อยู่คนเดียวไม่คบใคร เที่ยวสถานบันเทิง ผับ บาร์ เล่นเกม/อินเทอร์เน็ต และ ขับมอเตอร์ไซค์ซึ่ง ทะเลาะกับเพื่อนและคนอื่นๆ ทดลองเสพยาเสพติดใหม่ๆ แข่งรถ เล่นสนุกเกอร์ เล่นการพนันมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

และเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงตามระดับผลการเรียนของเยาวชน พบว่า เยาวชนที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 2.00 มีพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องต่างๆ โดยรวมสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ ยกเว้นพฤติกรรมการตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ไม่คล้อยตามใคร ซึ่งเยาวชนกลุ่มที่มีผลการเรียน 3.50 ขึ้นไป มีมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

5.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเสี่ยงกับพฤติกรรมกาเสพติด

พฤติกรรมเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์ต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ทุกพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกาเสพติด ทุกชนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเยาวชนที่มีพฤติกรรมแยกตัวอยู่คนเดียวไม่คบใคร เที่ยวสถานบันเทิง ผับ บาร์ เล่นเกม/อินเทอร์เน็ตตามร้านต่างๆ ทะเลาะวิวาทกับเพื่อน ปฏิบัติตัว ผิดระเบียบของสถานศึกษา ทดลองใช้สารเสพติดใหม่ๆ ที่เพื่อนชักชวน หนีเรียน ไปรวมกลุ่มกับ เพื่อตามบ้าน/หอพัก ขับมอเตอร์ไซค์ซึ่ง แข่งรถ เล่นสนุกเกอร์ และเล่นการพนันในระดับที่ มากกว่าจะเสพยาเสพติดมากกว่าเยาวชนที่มีพฤติกรรมดังกล่าวมาน้อยกว่า

6. ข้อมูลสถานการณ์ ปัญหา ปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดของครู ฝ้ายปกครอง

6.1 สรุปข้อมูลพื้นฐานของครูฝ้ายปกครอง

จากการสำรวจข้อมูลของครูฝ้ายปกครองในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 79 คน พบว่า ครูฝ้ายปกครองส่วนใหญ่เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 65.8 อายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป มีมากที่สุด ร้อยละ 46.8 โดยมีระยะเวลาทำงานที่สถานศึกษาต่ำกว่า 10 ปี สูงสุดร้อยละ 37.9 ส่วนใหญ่ทำงานฝ้ายปกครอง ต่ำกว่า 10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.2 และส่วนใหญ่ทำงานด้าน ยาเสพติดต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 64.6

6.2 สรุปข้อมูลของสถานศึกษา

6.2.1 สถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาที่เปิด สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มากที่สุดร้อยละ 45.6 รองลงมาคือ สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 39.2 โดยส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 500 คน ร้อยละ 51.9 รองลงมาคือ

มีจำนวนนักเรียน 501-1,500 คน ร้อยละ 20.2 และจัดเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 62.0 รองลงมาคือสถานศึกษาขนาดกลาง ร้อยละ 35.4

ในเรื่องปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีผู้เรียนที่ใช้สารเสพติดร้ายแรง คิดเป็นร้อยละ 91.1 ส่วนสถานศึกษาที่มีผู้เรียนที่ใช้สารเสพติดร้ายแรง มีร้อยละ 8.7 โดยมีจำนวน ผู้เรียนใช้ตั้งแต่ 1-7 คน

สำหรับสถานศึกษาที่ผู้เรียนถูกดำเนินคดีกระทำผิดเกี่ยวกับสารเสพติดร้ายแรง พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีผู้เรียนที่ถูกจับดำเนินคดีกระทำผิดเกี่ยวกับสารเสพติดร้ายแรง คิดเป็นร้อยละ 98.7 ส่วนสถานศึกษาที่มีเพียงแห่งเดียว คิดเป็นร้อยละ 1.3 นอกจากนี้ยังพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีผู้เรียนที่อยู่ในช่วงของการคุมประพฤติจากคดียาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 94.9 ส่วนสถานศึกษาที่มีผู้เรียนถูกอยู่ในการคุมประพฤติจากคดียาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 5.1 โดยมีผู้เรียนที่ถูกคุมประพฤติ 1-2 คน และจากข้อมูลพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีผู้เรียนที่ติดสารเสพติดร้ายแรงถูกส่งไปสถานพินิจ ร้อยละ 96.2 และมีสถานศึกษาที่มีผู้เรียนที่ติดสารเสพติดร้ายแรงที่ถูกส่งไปสถานพินิจ 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.8 โดยมีผู้เรียนที่ถูกส่งไปตั้งแต่ 1-7 คน

ผลการเปรียบเทียบปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติดในสถานศึกษาของปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมา ครูฝ่ายปกครองส่วนใหญ่เห็นว่า ระดับปัญหาลดลง ร้อยละ 77.2 และเห็นว่า เพิ่มขึ้น ร้อยละ 22.8 โดยส่วนใหญ่สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมรณรงค์และต่อต้าน การแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นประจำ ร้อยละ 78.5 จัดนานๆ ครั้ง ร้อยละ 18.9 และมี 2 โรงเรียนที่ไม่เคยจัดเลย คิดเป็นร้อยละ 2.53

6.2.2 สำหรับสภาพแวดล้อมที่เป็นสถานที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชน รอบสถานศึกษาในรัศมี 1 กิโลเมตร พบว่า รอบๆ สถานศึกษามีร้านขายสุรา/บหรี่ ทุกสถานศึกษา โดยมีจำนวนตั้งแต่ 1-10 ร้าน ซึ่งสถานศึกษาที่มีร้านขายสุรา/บหรี่ 5 ร้าน มีจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 18.99 ส่วนร้านเกม/อินเทอร์เน็ต พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.2 มีร้านเกม/อินเทอร์เน็ต อยู่รอบๆ สถานศึกษาตั้งแต่ 1-20 ร้าน โดยมีตั้งแต่ 1 ร้าน ในอัตราสูงสุดร้อยละ 24.0 รองลงมาคือมี 2-3 ร้าน ส่วนสถานศึกษาที่ไม่มีร้านเกม/อินเทอร์เน็ต อยู่รอบๆ สถานศึกษามีเพียง ร้อยละ 22.3

ในด้านการมีสถานบันเทิง ผับ บาร์ รอบสถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 81.0 ไม่มีสถานบันเทิง ผับ บาร์ ในรัศมี 1 กิโลเมตร รอบสถานศึกษา ส่วนสถานศึกษาที่มี พบว่า มีตั้งแต่ 1-10 แห่ง โดยมีจำนวน 1 แห่ง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.4 รองลงมาคือมี 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50.6

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับร้านสนุกเกอร์ ในรัศมี 1 กิโลเมตร รอบสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 65.82 มีร้านสนุกเกอร์ โดยมีร้านสนุกเกอร์ตั้งแต่ 1-9 ร้าน และมีจำนวน 1 ร้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.96

ในเรื่องแหล่งมั่วสุ่มใกล้สถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีแหล่งมั่วสุ่ม คิดเป็นร้อยละ 53.2 ส่วนสถานศึกษาที่มีแหล่งมั่วสุ่มใกล้สถานศึกษา พบว่า มีตั้งแต่ 1-10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 46.8 โดยสถานศึกษาที่มีแหล่งมั่วสุ่ม 1 แห่ง มีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 20.2 นอกจากนี้สถานศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 56.9 ไม่มีสถานที่รกร้างรอบสถานศึกษา ส่วนที่บอกว่ามี พบว่า มีสถานที่รกร้างตั้งแต่ 1-10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 43.0 โดยสถานศึกษาที่มีสถานที่รกร้าง 1 แห่ง มากที่สุดร้อยละ 20.2 รองลงมาคือมี 2 แห่ง ร้อยละ 7.6

6.3 สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนโดยครูฝ่ายปกครอง

จากข้อมูลที่ทางสถานศึกษามันท์ทิพย์พบว่าเป็นเรื่องของปัจจัยเสี่ยง ผู้เรียนซึ่งเป็นเยาวชน มีปัญหาผลการเรียนอ่อน/ต่ำกว่า 2.00 โดยอัตราเฉลี่ยสูงเป็นอันดับหนึ่งคือ ร้อยละเฉลี่ย 7.5 อันดับสองคือ มีปัญหาครอบครัวแตกแยกไม่ได้อยู่กับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ร้อยละเฉลี่ย 6.6

ส่วนปัญหาพฤติกรรมของเยาวชนที่ถูกกลโกงทางวินัยจากการกระทำผิด พบว่า เยาวชนในสถานศึกษาถูกลโกงทางวินัยจากการประพฤติผิดระเบียบของสถานศึกษา เช่น การแต่งกาย การมาสาย เป็นอันดับหนึ่ง ร้อยละเฉลี่ย 3.9 อันดับสองคือ ถูกลโกงทางพฤติกรรมก้าวร้าวเกร ร้อยละเฉลี่ย 0.8 อันดับสามคือ การถูกลโกงจากการหนีเรียน คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 0.6

6.4 สรุปผลการประเมินสถานศึกษาโดยครูฝ่ายปกครอง

ครูฝ่ายปกครองประเมินว่าสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครมีปัญหาน้อยที่สุดในประเด็นสถานศึกษามีปัญหาเรื่องสารเสพติด สถานศึกษามีความเสี่ยงต่อการค้าสารเสพติดและสถานศึกษามีพื้นที่เสี่ยงที่ผู้เรียนแอบไปเสพสารเสพติด และประเมินว่าสารเสพติดหาได้ง่ายในชุมชนรอบสถานศึกษาในระดับน้อย กับประเมินว่าสถานศึกษามีการลงโทษผู้เรียนที่เสพยาเสพติดอย่างเด็ดขาดอยู่ในระดับปานกลาง และประเมินในระดับมากกว่าสถานศึกษามีครูและผู้บริหารที่เอาใจใส่ต่อการดูแลพฤติกรรมผู้เรียนและสถานศึกษาได้รับความร่วมมืออย่างดีจากชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด

สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

สถานการณ์ปัญหาสารเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

1. สารเสพติดที่เยาวชนในสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครนิยมเสพมากเรียงตามลำดับคือ สุรา บุหรี่ กัญชา ยาบ้า ยาไอซ์/ยาอี/ยาเค และสารระเหย

2. สาเหตุที่ทำให้เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครเสพสารเสพติด คือ การเสพตามคำชักชวนของเพื่อนเพื่อให้ตนเองได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อน ความอยากรู้อยากลอง การรู้เท่าไม่ถึงการณ์ถึงโทษและพิษภัยของสารเสพติด ต้องการเสพเพื่อความสนุกสนานเพียงชั่วครว

3. ปัจจัยส่งเสริมให้เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครเสพสารเสพติด ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเพื่อน การคบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด เพื่อนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ การถูกเพื่อนชักจูงกับปัจจัยด้านตัวเยาวชนเองซึ่งมีพื้นฐานครอบครัวที่ไม่มีความสุข ขาดความรักความอบอุ่น การหนีเรียน การอยากรู้อยากลอง ขาดความยับยั้งคิด มีค่านิยมที่คิดว่าการเสพสารเสพติดเป็นสิ่งโก้เก๋ ไม่ใช่ความผิดทำให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ประกอบกับปัจจัยด้านครอบครัวที่อยู่ในครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ พักอยู่หอพักกับเพื่อนหรืออยู่บ้านพักที่พ่อแม่/ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ดูแล พ่อแม่/ผู้ปกครองเสพสารเสพติดหรือเกี่ยวข้องกับสารเสพติดและที่สำคัญคือการอยู่ใกล้สภาพแวดล้อมที่มีสถานบริการ สถานที่เที่ยวเวลากลางคืน ผับ บาร์ มีร้านเกมร้านสนุกเกอร์ มีแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่น การปล่อยปละละเลยให้มีแหล่งมั่วสุมของเยาวชนในพื้นที่

4. เยาวชนในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเสพสารเสพติด ได้แก่ นักเรียน/นักศึกษาที่คบเพื่อนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ชอบเที่ยวเตร่/หนีเรียน กลุ่มที่ชอบมั่วสุมกับเพื่อนในที่ลับตาคน กลุ่มที่มีความคุ้นเคยกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด กลุ่มเยาวชนที่ชอบเล่นเกม/อินเทอร์เน็ต เล่นสนุกเกอร์ ชอบเที่ยวสถานบันเทิง กลุ่มที่ครอบครัวมีปัญหาพ่อแม่หย่าร้าง ขาดการดูแลเอาใจใส่ครอบครัวเกี่ยวข้องกับการเสพติดทั้งการเป็นผู้เสพหรือผู้จำหน่าย มักเป็นกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาอายุ 14 – 17 ปี ทั้งที่เรียนในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

5. สถานที่ที่เยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครมักใช้เป็นที่เสพสารเสพติดและเป็นสถานที่เสี่ยง ได้แก่ หอพัก อพาทเมนท์ ทั้งรายวัน รายเดือน โดยเฉพาะในเขตตำบลสวนหลวง อ้อมน้อยและท่าไม้ ร้านเกม/อินเทอร์เน็ต สถานบันเทิงต่างๆ ผับ บาร์ คาราโอเกะ บ้านเช่าที่เช่าอยู่ร่วมกัน หรือบ้านพักที่ผู้ปกครองไม่อยู่ ร้านสนุกเกอร์ บริเวณสวนสาธารณะ บริเวณหลักเมืองในช่วงเย็นและพลบค่ำ แหล่งมั่วสุมในชุมชน เช่น ชุมชนหลังวัดโกรกกราก ชุมชนหลังวัดเกตุมดี ชุมชนสวนหลวง ชุมชนหลังวัดน้อยนางหงส์(ท่าลอม) ส่วนในสถานศึกษามักเป็นห้องพักหรือสถานที่ลับตาคน สนามกีฬาในหมู่บ้านซึ่งเป็นที่รวมตัวของเยาวชนในช่วงเย็นและพลบค่ำ ตลาดนัดต้นสนและสถานที่ลับตาคน ซึ่งเป็นที่นัดหมายเฉพาะที่

6. พฤติกรรมของเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครเสี่ยงต่อการนำไปสู่การเสพยาเสพติดที่สำคัญคือ ชอบเที่ยวเตร่กับเพื่อนในเวลากลางคืน อยากรู้ อยากรอง หนีเรียน รวมกลุ่มกับเพื่อนเกเรที่มีความประพฤติไม่ดีและไม่ได้เรียนหนังสือ ว่างาน คบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด ออกไปเล่นกีฬาแล้วรวมกลุ่มกับเพื่อนจนมีค้ำ เชื้อเพื่อนถูกชักชวนง่าย ดัดเพื่อนใช้เงินฟุ่มเฟือย ชอบเที่ยวสถานบริการ สถานบันเทิง มั่วสุมในแหล่งมั่วสุมหรือในที่ลับตาคนหรือบริเวณสวนสาธารณะเวลากลางคืน เล่นเกมตามร้านเกม ขับมอเตอร์ไซค์ซิ่ง ขายบริการทางเพศ พักอยู่หอพัก บ้านเพื่อนที่ไม่มีผู้ปกครอง

7. สถานการณ์ความรุนแรงของปัญหาสารเสพติดในกลุ่มเยาวชนที่เป็นนักเรียน/นักศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำแต่มีแนวโน้มจะรุนแรงขึ้น เนื่องจากสถานการณ์ปัญหาสารเสพติดโดยภาพรวมของจังหวัดสมุทรสาครรุนแรงขึ้น เป็นจังหวัดที่มีแรงงานทั้งคนไทยและต่างด้าวจำนวนมาก โดยลักษณะของปัญหาสารเสพติดจะเปลี่ยนไปจากเดิมคือ นักเรียนหญิงสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงจากการเสพยาบ้ามาเสพยาไอซ์เพิ่มมากขึ้น อายุของเยาวชนที่เสพน้อยลง นอกจากนั้นเป็นลักษณะพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด ยังมีลักษณะซ่อนเร้นที่สลับซับซ้อนยากต่อการจับกุม มีสถิติผู้ถูกจับกม้น้อยลงแต่ปริมาณของกลางที่ถูกจับได้กลับเพิ่มมากขึ้น และมีพฤติกรรมในการเสพคือจะรวมกันหาสารเสพติดและแบ่งกันเสพเมื่อมีโอกาสหรือนัดหมายกันไว้ในสถานที่เฉพาะ มีการจำหน่ายสารเสพติดเฉพาะในกลุ่มเพื่อใช้เสพร่วมกัน และมีนักเรียน/นักศึกษาที่ผันตัวเองจากการเป็นผู้เสพมาเป็นผู้นำเพิ่มมากขึ้น

8. ปัญหาที่เป็นผลกระทบจากปัญหาสารเสพติดของเยาวชนคือ ปัญหาส่วนตัวของเยาวชนที่เสพเองที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ การทะเลาะวิวาท การรวมกลุ่มกันประพฤติดังไม่เหมาะสม สร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน ถูกจับเข้าสถานพินิจ เสียเงินจำนวนมากในการซื้อสารเสพติด มีพฤติกรรมการลักขโมย การวิ่งราวทรัพย์ ขายบริการทางเพศ ผลการเรียนตกต่ำ นำไปสู่การมั่วเพศและการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ สุขภาพทรุดโทรมเป็นที่รังเกียจของสังคมกับก่อให้เกิดปัญหาครอบครัว ทะเลาะวิวาท พ่อแม่ทุกข์ใจ และเกิดปัญหาในสังคมอาชญากรรม การใช้ความรุนแรง เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การแพร่ระบาดของสารเสพติดเพิ่มมากขึ้น

แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

จากผลการศึกษาสภาพปัญหา ปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสารเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษา คณะผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยภาพรวมคือ ทุกหน่วยของสังคมต้องร่วมกันในการป้องกันและแก้ไข โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว สถานศึกษา องค์กรและหน่วยงานต่างๆ ในท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาครและที่เกี่ยวข้องรวม ทั้งนี้หน้าที่รับผิดชอบ

โดยตรงและโดยส่วนร่วม เนื่องจากปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อการเสพสารเสพติดของเยาวชนมีมากมาย ทั้งตัวเยาวชนเอง ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมในชุมชน ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมาย การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและการสื่อสารมวลชนต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อตัวเยาวชน ซึ่งจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการเสพสารเสพติดและร่วมกันป้องกันและแก้ไขดังนี้

1. สถาบันครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดที่จะหล่อหลอมให้เยาวชนเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ มีภูมิคุ้มกันต่อสิ่งต่างๆ ที่จะเข้ามาทั้งทางดีและไม่ดี ซึ่งจากผลการวิจัยที่พบว่า อิทธิพลของครอบครัว ทั้งบรรยากาศความรักใคร่ปรองดองของคนในครอบครัว การให้ความรัก ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ของพ่อแม่มีผลอย่างยิ่งที่จะสร้างให้เยาวชนเติบโตเป็นคนที่มีความสุข มีความเชื่อมั่น ได้รับการยอมรับจากสังคม และมีความสามารถในการเรียนรู้และมีทักษะที่จะป้องกันตนเองให้รอดพ้นจาก สารเสพติด ซึ่งตรงกันข้ามกับครอบครัวที่ขาดบรรยากาศดังกล่าว เยาวชนเติบโตมาในสภาพครอบครัวที่มีแต่ปัญหาขาดความรัก ความเข้าใจ ถูกทอดทิ้ง ไม่มีใครห่วงใยใคร ก็จะทำให้หันไปหาที่พึ่งทางใจคือเพื่อนและนำไปสู่การเสพสารเสพติด ดังนั้น การป้องกันในระดับครอบครัวควรดำเนินการในเรื่องต่างๆ คือ

1.1 ควรณรงค์ให้พ่อแม่/ผู้ปกครองและคนในครอบครัวตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีครอบครัวที่อบอุ่น มีความรักและเอาใจใส่ต่อกัน ให้ความสำคัญดูแลเอาใจใส่เยาวชนอย่างใกล้ชิดด้วยความเข้าใจ ไม่เข้มงวดดุค่าหรือคาดหวังจนเกินไป ให้เยาวชนอยู่ในครอบครัวที่มีความสุข และที่สำคัญคือพ่อแม่/ผู้ปกครอง ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเยาวชนไม่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด ทั้งการเสพหรือการจำหน่าย ที่สำคัญการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนมีทักษะชีวิตในการอยู่รวมกันกับผู้อื่นอย่างชาญฉลาด โดยเฉพาะการรู้จักการรับและการปฏิเสธการชักชวนจากเพื่อนหรือบุคคลอื่นๆ ให้เหมาะสมจะเป็นเกราะป้องกันเยาวชนในครอบครัวให้รอดพ้นจากภัยของสารเสพติด

1.2 ครอบครัวควรส่งเสริมให้บุตรหลานได้ทำกิจกรรมเมื่อมีเวลาว่างที่เกิดประโยชน์ เช่น การเล่นกีฬา ออกกำลังกาย โดยพ่อแม่/ผู้ปกครอง ควรหาเวลาทำกิจกรรมร่วมกัน การมอบหมายให้บุตรหลานได้รับผิดชอบในภารกิจของครอบครัว ไม่ปล่อยให้เยาวชนมีเวลาว่างมากเกินไป ตลอดจนส่งเสริมให้เยาวชนทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ เช่น การเล่นดนตรี ร้องเพลง การวาดรูป การศึกษาหาความรู้และทักษะที่เยาวชนชอบตามความสามารถและศักยภาพของแต่ละคน

1.3 แนวทางที่ดีที่ครอบครัวปฏิบัติคือ การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มเพื่อนและผู้ปกครองของกลุ่มเพื่อนบุตรหลาน ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน เพื่อจะได้รับรู้

พฤติกรรมและข้อมูลต่างๆ ที่บุตรหลานจะเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย กับสามารถร่วมกันป้องกันบุตรหลานของแต่ละครอบครัวให้ปลอดภัยจากสารเสพติด

2. สถานศึกษา

แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดที่สถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

2.1 สถานศึกษาควรมีระบบฐานข้อมูลของนักเรียน/นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดที่ชัดเจน เช่น ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว ข้อมูลกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมต่างๆ กลุ่มเสี่ยงต่อสารเสพติด ข้อมูลติดตามนักเรียน/นักศึกษาที่มีปัญหาและผลการเรียน โดยใช้ข้อมูลในการวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ตรงประเด็น

2.2 สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำอย่างสร้างสรรค์เมื่อมีเวลาว่าง เช่น กิจกรรมชมรม กิจกรรมเสริมต่างๆ โดยบูรณาการกิจกรรมร่วมกับการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ จะช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญของกิจกรรม ไม่เบื่อหน่าย โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะชีวิตให้กับนักเรียน นักศึกษาในการดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัย ทั้งการแก้ปัญหาชีวิต การคบเพื่อน ฯลฯ

2.3 ประสานความร่วมมือการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดกับครูฝ่ายต่างๆ ทั้งครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนว ครูฝ่ายทะเบียนและวัดผล ครูฝ่ายวิชาการ โดยจัดกิจกรรมต่างๆ ในการรณรงค์ต่อต้านและป้องกันปัญหาสารเสพติดและการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดและเข้าใจในสภาพของนักเรียน/นักศึกษา

2.4 กำหนดระบบและกลไกในการวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ นำผลที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้นทุกภาคการศึกษา

2.5 สร้างเครือข่ายในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายโรงเรียน เครือข่ายหน่วยงานในชุมชนท้องถิ่น เช่น เครือข่ายผู้ปกครองร่วมใจต้านภัยสารเสพติด เครือข่ายโรงเรียนปลอดสารเสพติด เครือข่ายสมุทรสาครร่วมใจต้านภัยสารเสพติด

3. หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในจังหวัดสมุทรสาคร

หน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดสมุทรสาครที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง คือ ศูนย์ต่อต้านเพื่อเอาชนะสารเสพติดจังหวัดสมุทรสาคร สถานีตำรวจทุกหน่วยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด ดังนี้

3.1 หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย เช่น ตำรวจควรดำเนินการในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดในการกวาดล้างและจับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับสารเสพติดร้ายแรง ตลอดจนควบคุมการจำหน่ายสุราและบุหรี่ให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อจำกัดการเข้าถึงสารเสพติดของเยาวชน

3.2 ควรมีมาตรการอย่างเข้มงวดในการเข้าใช้บริการสถานบันเทิงของเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 20 ปี หรือการจำกัดเวลาการเปิด – ปิด ให้บริการของร้านเกม ร้านสนุกเกอร์ สถานบันเทิงต่างๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

3.3 ตรวจสอบและดูแลอย่างใกล้ชิดในท้องถิ่นที่เป็นแหล่งมั่วสุมของเยาวชนทั้งหมดชนแออัด สถานที่รกร้าง ไม่ให้เยาวชนไปมั่วสุมเสพยาเสพติด

3.4 ควรมีมาตรการในการดูแล ตรวจสอบตราหอพัก บ้านเช่า อพาร์ทเมนต์ ไม่ให้เป็นแหล่งมั่วสุมที่เยาวชนใช้เป็นที่พักเสพยาเสพติด

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชน

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า สารเสพติดที่เยาวชนที่เป็นนักเรียน/นักศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครเสพมากเป็นอันดับหนึ่งคือ สุรา อันดับสองคือ บุหรี่ และอันดับรองลงมาคือ กัญชา ยาบ้า ยาไอซ์/ยาเค และกาว/ทินเนอร์/สารระเหย ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสารเสพติดที่เยาวชนเสพแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสารเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมาย ได้แก่ สุรากับบุหรี่ กับสารเสพติดที่ผิดกฎหมาย คือ กัญชา ยาบ้า ยาไอซ์/ยาเค และกาว/ทินเนอร์/สารระเหย โดยเยาวชนดื่มสุรามากเป็นอันดับหนึ่งและสูบบุหรี่เป็นอันดับสอง เพราะสุราและบุหรี่เป็นสารเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมาย หาซื้อได้ง่าย คนในสังคมนิยมดื่มและสูบ ถึงแม้ปัจจุบันประเทศไทยจะมีกฎหมายเกี่ยวกับสุราและบุหรี่ออกมากำหนดการจำหน่าย การซื้อ และสถานที่ที่ใช้ดื่มสุรากับสูบบุหรี่แล้วก็ตาม แต่เยาวชนก็ยังดื่มสุรากับสูบบุหรี่ ในอัตราที่สูงกว่าสารเสพติดชนิดอื่นๆ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของปรีชา วิหคโตและคณะ (2540) สมพิศ สุขวิฑูรย์และคณะ (2541) ยุพา เสงจำรัสและคณะ (2543) และอมรวิช นาคทรพรพและคณะ (2550) ที่พบว่า สารเสพติดที่นักเรียน/นักศึกษาใช้มากเป็นอันดับหนึ่งและสองคือสุราและบุหรี่และสารเสพติดที่นักเรียน/นักศึกษาใช้ในอันดับรองลงมาคือ กัญชา ยาบ้า ยาไอซ์/ยาเค และสารระเหย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเครือข่ายพัฒนาวิชาการและศูนย์ข้อมูลสารเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามสารเสพติด ภาค 4 (ปปส. ภาค 4) ที่พบว่านักเรียนในสถานศึกษาในตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 35.0 เคยดื่มสุรา และร้อยละ 21.5 เคยสูบบุหรี่

โดยจากผลการวิจัยที่พบนี้จะเห็นได้ว่าถึงแม้ผลการศึกษาในช่วงเวลาที่ต่างกันหลายปี แต่พฤติกรรม
 การใช้สารเสพติดของเยาวชนนักเรียน/นักศึกษา ยังใกล้เคียงกับพฤติกรรมเดิม คือ ดื่มสุรากับ
 สูบบุหรี่มาก และดังกล่าวมาแล้วว่าแม้ปัจจุบันจะมีกฎหมายควบคุมห้ามจำหน่ายสุรากับบุหรี่ให้เด็ก
 อายุต่ำกว่า 18 ปี และบางสถานที่ห้ามจำหน่ายสุราในช่วงก่อนเวลา 14.00 นาฬิกาในบางสถานที่
 แต่ความเข้มงวดของการบังคับใช้กฎหมายของไทยกับความละเลยของผู้จำหน่ายก็ส่งผลให้เยาวชน
 สามารถหาซื้อสุราและบุหรี่มาเสพได้อยู่เสมอ ประกอบกับสภาพสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของ
 คนไทยที่ยอมรับการดื่มสุราเป็นเรื่องปกติธรรมดาในวิถีชีวิตของคนทั่วไป เยาวชนพบเห็นการดื่ม
 สุราในทุกกิจกรรมของสังคมไทย ทั้งงานเลี้ยง งานบุญและในโอกาสพิเศษต่างๆ จนเยาวชนเห็น
 การดื่มสุราเป็นเรื่องปกติ และนอกจากนั้นผลการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
 บุญเสริม หุตะแพทย์ และคณะ (2547) ที่พบว่าเยาวชนร้อยละ 45.3 เคยดื่มสุราอย่างน้อยหนึ่งครั้ง
 ในชีวิต โดยส่วนใหญ่ดื่มสุราครั้งแรกเมื่ออายุ 14 ปี ซึ่งยังเป็นเยาวชน โดยพบว่าเยาวชนดื่มสุรา
 มากเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในสังคมทำให้เยาวชนสามารถเข้าถึงแหล่งซื้อขาย
 สุรา ได้ง่าย รวมทั้งปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่ทำให้เยาวชนดื่มสุราได้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่
 นอกจากนี้จากผลการวิจัยยังพบว่าพฤติกรรมของคนในครอบครัวของเยาวชนมีอัตราการดื่มสุรา
 และสูบบุหรี่สูงกว่าการเสพยาเสพติดชนิดอื่น โดยเฉพาะพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของคนใน
 ครอบครัวเยาวชนจะพบมากที่สุด ซึ่งประสบการณ์ที่เยาวชนเห็นคนในครอบครัวดื่มสุราอยู่เสมอ
 ประกอบกับสภาพสังคมที่ถือว่าการดื่มสุราเป็นเรื่องที่ทำกันอย่างแพร่หลายเป็นเรื่องปกติของ
 สังคมไทย ส่งผลให้เยาวชนเติบโตในสังคมที่รับรู้ว่าการดื่มสุราเป็นเรื่องธรรมดาไม่ใช่สิ่งที่ผิด
 จึงมีอัตราการดื่มสุราสูงสุดเป็นอันดับหนึ่งและพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราเป็นสิ่งที่นำไปสู่ปัญหาต่างๆ
 ของเยาวชน ทั้งการทะเลาะวิวาท การมั่วสุมทางเพศ และที่สำคัญการดื่มสุราถือเป็นพฤติกรรมที่
 นำไปสู่การเสพยาเสพติดชนิดอื่นๆ โดยจากผลการวิจัยของหน่วยวิจัยสารเสพติดและผลกระทบ
 ทางสังคม สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(2551)พบว่า เยาวชนที่เสพยาเสพติดส่วน
 ใหญ่เริ่มดื่มสุราก่อนทดลองใช้สารเสพติดอื่นๆ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
 ปราณีย์ สุทธิสุขนธ์ ตรีณี คำมี และเกียรติศักดิ์ ชื่อเสียม (2550) ที่ได้ศึกษาเส้นทางสู่ยาเสพติดของ
 วัยรุ่น วัยเรียน พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดของเส้นทางยาเสพติดของวัยรุ่น วัยเรียน คือ การดื่มสุรา
 และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ดังนั้นการหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขไม่ให้เยาวชนดื่มสุราหรือ
 ป้องกันการดื่มสุราลดลงจะช่วยลดปัญหาการเสพยาเสพติดชนิดอื่นๆ ตลอดจนปัญหาต่างๆ ที่อาจ
 เกิดขึ้นลงได้ เบื้องต้นคือการป้องกันมิให้เยาวชน ดื่มสุรา โดยสิ่งที่สำคัญคือ การปรับเปลี่ยน
 ความคิด ค่านิยม ของเยาวชนที่เกี่ยวกับการดื่มสุราให้ถูกต้อง ให้เยาวชนรู้สึกผิดที่ดื่มสุรา โดยควรมี
 การรณรงค์ให้ลด ละ เลิก ดื่มสุราในกิจกรรมต่างๆ ของสังคม การว่ากล่าวตักเตือนเมื่อเห็นเยาวชน

ดื่มสุราและสิ่งสำคัญคือ พ่อแม่ บุคคลในครอบครัวควรปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุตรหลาน ไม่ดื่มสุรา ตลอดจนเปลี่ยนค่านิยมของคนในสังคมในการต้อนรับแขกหรือจัดกิจกรรมต่างๆ โดยปลอดจากการดื่มสุรา เพื่อหล่อหลอมให้เยาวชนมีค่านิยมที่ถูกต้องและลดการดื่มสุราลง

ในเรื่องของการสูบบุหรี่ก็เช่นเดียวกัน ถึงแม้จะมีการรณรงค์ต่อต้านให้เลิกสูบบุหรี่ ทั้งการออกกฎหมายบังคับและการรณรงค์ต่อสื่อต่างๆ ด้วยมาตรฐานที่เข้มงวดและเยาวชนไทยก็ยังพบเห็นคนในสังคมสูบบุหรี่จนเป็นเรื่องปกติธรรมดา การสูบบุหรี่ของเยาวชนจึงยังคงสูงอยู่

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่านอกจากการดื่มสุราและสูบบุหรี่แล้วสารเสพติดร้ายแรงที่เยาวชนเสพมากคือ กัญชา ยาบ้า ยาไอซ์/ยาเค และสารระเหย ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ นอกจากจะสอดคล้องกับผู้วิจัยดังกล่าวข้างต้นยังใกล้เคียงกับผลการวิจัยของกิ่งกาญจน์ จงสุขไกล และคณะ (2550) ที่พบว่าสารเสพติดที่เยาวชนมีประสบการณ์ในการเสพสูงสุด 4 อันดับแรก คือ ยาบ้า กัญชา ยาไอซ์และสารระเหย เพียงแค่แตกต่างกันบ้างตรงที่อัตราการใช้ยาบ้าสูงกว่ากัญชา แต่อย่างไรก็ตามแสดงให้เห็นว่ากัญชา ยาบ้า ยาไอซ์ ยาเค และสารระเหย ยังเป็นสารเสพติดที่แพร่ระบาดอยู่ในกลุ่มเยาวชน โดยมีข้อมูลให้เห็นชัดเจนและสอดคล้องกับผลการวิจัยของหน่วยวิจัยสารเสพติดและผลกระทบทางสังคม สถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2551) ที่ได้ศึกษาปัญหาสารเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน พบว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจมีประสบการณ์ในการเสพยาบ้า ร้อยละ 94.1 กัญชา ร้อยละ 43.7 ยาไอซ์ร้อยละ 22.1 และสารระเหย ร้อยละ 8.6 และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่พบว่ายาบ้ายังเป็นสารเสพติดที่แพร่ระบาดมากในปัจจุบันและมีแนวโน้มว่าจะมีนักเรียน/นักศึกษาเสพยาไอซ์เพิ่มมากขึ้น

1.3 ในด้านความถี่ของการเสพสารเสพติด ผลการวิจัยที่พบว่า เยาวชนที่ดื่มสุราส่วนใหญ่จะดื่มในโอกาสพิเศษมากที่สุด รองลงมาคือดื่มนานๆ ครั้ง ส่วนเยาวชนที่สูบบุหรี่ ดมกาว สูบกัญชา และเสพยาบ้า ส่วนใหญ่จะสูบและเสพทุกวัน สำหรับยาไอซ์ ยาเค ส่วนใหญ่จะเสพในโอกาสพิเศษ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีชา วิหคโต และคณะ (2540) และยุพา เสงจำรัส และคณะ (2543) ที่พบว่านักเรียน/นักศึกษาที่ดื่มสุราจะดื่มเมื่อไปเที่ยวสังสรรค์กับเพื่อนหรือไปงานเลี้ยง โดยดื่มแบบนานๆ ครั้ง เมื่อมีโอกาสพิเศษเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ยกเว้นนักเรียน/นักศึกษาที่สูบบุหรี่ ดมกาว สูบกัญชา และเสพยาบ้า ที่ส่วนใหญ่จะเสพทุกวันเนื่องจากเสพจนติดจึงต้องเสพทุกวัน ส่วนยาไอซ์ส่วนใหญ่จะใช้ในโอกาสพิเศษ โดยมักจะไปเสพในสถานบันเทิงหรืองานเลี้ยงสังสรรค์ตามหอพัก/อพาทเมนต์หรือบ้านที่เยาวชนชอบไป

รวมกลุ่มมั่วสุมอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่พบว่าเยาวชนมีพฤติกรรมการเสพยาเสพติดในลักษณะนี้เพิ่มมากขึ้น

1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานที่เยาวชนเสพยาเสพติดมากเป็นอันดับหนึ่งคือสถานบันเทิง อันดับสองคือ บ้านเพื่อน และอันดับสามคือ ที่มั่วสุมใกล้บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอมรวิช นาคทรพรพ และคณะ (2550) ที่พบว่าสถานที่ที่ผู้เรียนมักไปเสพยาเสพติดมากคือ สถานบันเทิง สถานที่รกร้างและเพื่อนบ้านตามลำดับ จะเห็นได้ว่าสถานบันเทิงยังเป็นแหล่งที่เยาวชนไปใช้เสพยาเสพติดมากที่สุด โดยเฉพาะสถานบันเทิงที่เปิดให้บริการเวลากลางคืน ผับ บาร์ คาราโอเกะ แม้ว่าจะมีกฎหมายบังคับการเข้าไปใช้บริการห้ามเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าไปเที่ยวแต่ก็ยังมีสถานบันเทิงจำนวนมากที่ปล่อยปละละเลยให้เยาวชนเข้าไปมั่วสุมและเสพยาเสพติด โดยเฉพาะการดื่มสุรามาเป็นอันดับหนึ่ง จึงกล่าวได้ว่าสถานบันเทิงในเวลากลางคืนในจังหวัดสมุทรสาครเป็นแหล่งที่แพร่ระบาดของสารเสพติด

2. ปัจจัยเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์กับการเสพยาเสพติดของเยาวชน

2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับผลการเรียน และค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน โดยพบว่าเยาวชนชายเสพยาเสพติดทุกชนิดสูงกว่าเยาวชนหญิง เยาวชนอายุ 21 ปีขึ้นไป เสพยาเสพติดรวมทุกชนิดมากกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ โดยเยาวชนที่เรียนอยู่ในระดับปริญญาตรีดื่มสุรา สูบบุหรี่ และสูบกัญชาสูงกว่าเยาวชนในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า ส่วนเยาวชนที่เรียนในระดับ ปวช. ดมกาว สูบกัญชา เสพยาบ้าและเสพยาอี/ยาไอซ์/ยาเค สูงกว่าเยาวชนในระดับการศึกษาอื่นๆ และเยาวชนที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 2.00 มีพฤติกรรมการเสพยาเสพติดสูงสุด โดยเยาวชนที่ได้รับค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองวันละ 100 – 200 บาท ดื่มสุราและสูบบุหรี่ สูงกว่ากลุ่มอื่น และเยาวชนที่ได้รับค่าใช้จ่ายมากกว่า 200 บาท/วัน จะสูบกัญชา เสพยาบ้า ยาอี/ยาไอซ์/ยาเค สูงกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีชา วิหคโตและคณะ (2540) ยุพา เสงจำรัสและคณะ (2543) สุรศักดิ์ เลหาพิบูลย์กุล (2546) อมรวิช นาคทรพรพและคณะ (2550) ที่พบว่า นักเรียน/นักศึกษาชายเสพยาเสพติดมากกว่าหญิง ผู้เรียนที่อายุ 21 ปีขึ้นไป เสพยาเสพติดรวมทุกชนิดมากกว่ากลุ่มอายุอื่นและผู้เรียนที่เรียนในระดับอาชีวศึกษาเสพยาเสพติดรวมทุกชนิดมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลแต่ละปัจจัยกับการเสพยาเสพติดจะพิจารณาได้ดังนี้

2.1.1 เพศ จากการวิจัยที่พบว่าเยาวชนชายเสพยาเสพติดทุกชนิดมากกว่าเยาวชนหญิง มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับผลการศึกษาเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงต่อสารเสพติดของเยาวชนที่พบว่าเยาวชนชายในจังหวัดสมุทรสาครมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสารเสพติดมากกว่าเยาวชน

หญิง จึงกล่าวได้ว่าปัญหาสารเสพติดในกลุ่มเยาวชนชาย มีความรุนแรงว่ากลุ่มเยาวชนหญิง แต่อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ปัญหาการเสพยาเสพติดของเยาวชน เปลี่ยนแปลงไป โดยพบว่าเยาวชนหญิงมีแนวโน้มสูบบุหรี่และเสพยาไอซ์สูงขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจและต้องหาทางป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมดังกล่าวโดยเร่งด่วนเพื่อมิให้เยาวชนรุ่นใหม่ ทั้งชายและหญิงมีค่านิยมที่ผิดและใช้สารเสพติดชนิดอื่นๆ เพิ่มขึ้น

2.1.2 อายุ จากผลการวิจัยที่พบว่าเยาวชนอายุ 21 ปีขึ้นไปมีอัตราการเสพยาเสพติดมากกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ ซึ่งผลการวิจัยนี้เป็นไปได้ว่าสารเสพติดที่เยาวชนจังหวัดสมุทรสาคร เสพมากคือ สุรา กับ บุหรี่ และ ใช้ในสถานบันเทิงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญเสริม หุตะแพทย์ และคณะ (2547) ที่พบว่าเยาวชนที่มีอายุมากขึ้นจะมีอัตราร้อยละของผู้ดื่มสุราสูงขึ้นและเยาวชนในกลุ่มนี้มีอิสระในการดำเนินชีวิตมากขึ้น โดยส่วนมากจะพักอยู่ตาม บ้านเช่า/อพาทเมนต์ หอพักทั้งในและนอกสถานศึกษากับเยาวชนกลุ่มที่มีกิจกรรมสังสรรค์ มีกิจกรรมกลุ่มเพื่อนและสามารถเที่ยวสถานบันเทิงได้ จึงมีอัตราการเสพยาเสพติดมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

2.1.3 ระดับการศึกษา จากผลการศึกษาที่พบว่าเยาวชนที่เรียนในระดับปริญญาตรีดื่มสุรา สูบบุหรี่และสูบกัญชา มากกว่ากลุ่มอื่น ส่วนเยาวชนที่เรียนระดับ ปวช. จะดื่มกาว สูบกัญชา เสพยาบ้า มากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งพิจารณาได้ว่านักศึกษาปริญญาตรีและระดับ อาชีวศึกษามีอัตราการใช้สารเสพติดสูง โดยอาจจะเป็นผลจากเยาวชนทั้งสองกลุ่มนี้มีสภาพการณื ดำเนินชีวิตที่มีอิสระเพิ่มมากขึ้น มีเวลาว่างในการรวมกลุ่มอยู่กับเพื่อน มีกิจกรรมอื่นๆ ที่นำไปสู่ การเสพยาเสพติดได้ง่ายขึ้น โดยพบว่าเยาวชนที่เรียนในระดับ ปวช. จะมีพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่อง การเล่นเกมตามร้านเกม การหนีเรียนไปรวมกลุ่มอยู่กับเพื่อนตามหอพัก ขับมอเตอร์ไซด์ซึ่ง เล่นสนุกเกอร์ มากกว่ากลุ่มอื่นๆ ด้วยเช่นกัน ซึ่งพฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กับการเสพยาเสพติด ดังนั้นการที่จะป้องกันแก้ไขปัญหการเสพยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนจำเป็นต้อง ป้องกันและแก้ไขมิให้เยาวชนมีพฤติกรรมเสพยาเสพติดเพิ่มขึ้น

2.1.4 ระดับผลการเรียน จากผลการศึกษาว่าเยาวชนที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 2.00 มีพฤติกรรมการเสพยาเสพติดสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นีออน พิณประดิษฐ์ และคณะ (2541) ที่พบว่านักเรียนมีผลการเรียนต่ำกว่าจะเสพยาเสพติดมากกว่าผู้เรียนที่มีผลการ เรียนสูงกว่าและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อมรวิษ นาคทรพรพ และคณะ (2550) ที่พบว่า ผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 2.00 มีพฤติกรรมการเสพยาเสพติดทุกชนิดสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่าเยาวชนที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 2.00 มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดทุกชนิดสูงกว่าเยาวชนกลุ่มอื่นๆ จึงมีพฤติกรรมการเสพยาเสพติดสูงสุด ซึ่งระดับผลการเรียนเป็น

ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญ อาจจะนำไปสู่การหนีเรียน การออกจากโรงเรียนและการไปคบเพื่อนที่ไม่ได้เรียนหนังสือและเกี่ยวข้องกับสารเสพติดชักจูงให้เสพสารเสพติด

ในส่วนของปัจจัยเสี่ยงเรื่องระดับของผลการเรียนต่ำของเยาวชนจากข้อมูลของครูฝ่ายปกครองพบว่า นักเรียน/นักศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาครมีปัญหาผลการเรียนต่ำกว่า 2.00 มากกว่าปัญหาอื่นๆ คือร้อยละ 7.5 ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งต้องให้ความสนใจกับนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ โดยเฉพาะนักเรียนที่มีพฤติกรรมหนีเรียน ชอบเที่ยวเตร่ร่วมด้วยเพราะจะเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเสพสารเสพติด

2.1.5 รายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครอง จากผลการศึกษาที่พบว่าเยาวชนได้รับค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองวันละ 101 – 200 บาท คืมสุราและสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มอื่น ส่วนเยาวชนที่ได้ค่าใช้จ่ายมากกว่า 200 บาท จะสูบกัญชา ยาบ้า ยาไอซ์/ยาเค มากกว่ากลุ่มอื่นๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการคืมสุราและสูบบุหรี่ในแต่ละครั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อและสารเสพติดกัญชา พกยาบ้า ยาไอซ์ ปัจจุบันมีราคาแพงและหาเสพยาก ต้องใช้เงินมาก เยาวชนที่เสพจึงต้องใช้จ่ายเงินมาก จึงมักเสพในกลุ่มเยาวชนที่ฐานะดี กลุ่มผู้เสพจึงต้องมีเงินใช้จ่ายพอสมควรและเยาวชนที่มีเงินบางคนจะเป็นกลุ่มเสี่ยงให้ผู้ที่เคยเสพอยู่ชักชวนให้เสพตามตัวเอง เพื่อจะได้มีรายได้จากการจำหน่าย ซึ่งจากผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพที่พบว่ากลุ่มเยาวชนที่มีเงินหาซื้อสารเสพติดจะเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ถูกเพื่อนชักชวนให้เสพสารเสพติด โดยเฉพาะสารเสพติดพกยาบ้า ยาไอซ์ ซึ่งมีราคาแพง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพิศ สุขวิฑูรย์ และคณะ (2541) ที่พบว่าปัจจัยเอื้อที่มีผลต่อการทำนายพฤติกรรมป้องกันการติดสารเสพติดของนักเรียนได้ดี อันดับแรกคือ รายได้ที่นักเรียนได้รับที่จะไปซื้อสารเสพติดมาเสพ

2.1.6 ปัญหาที่พบ จากผลการศึกษาที่พบว่าเยาวชนที่เสพสารเสพติดส่วนใหญ่จะมีปัญหาการเรียน ปัญหาการเงิน ปัญหาสุขภาพ ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน ปัญหาความรัก เพื่อนต่างเพศและปัญหาครอบครัวแตกแยกในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จำรัส บัวเกตุ (2545) ที่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสพสารเสพติดของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาของจังหวัดกระบี่คือ ปัญหาการปรับตัวกับเพื่อน ปัญหาการเรียน ความวิตกกังวลต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและปัญหาด้านเศรษฐกิจในครอบครัว ซึ่งเยาวชนที่มีปัญหาเหล่านี้ส่วนหนึ่งเมื่อมีเรื่องทุกข์ใจ แก้ปัญหาไม่ได้จึงใช้สารเสพติดโดยเชื่อว่าจะช่วยให้ชีวิตมีความสุขขึ้น คลายความวิตกกังวล ซึ่งในประเด็นเรื่องปัญหาที่พบนี้จากข้อมูลของครูฝ่ายปกครองพบว่า นักเรียน/นักศึกษา นอกจากจะมีปัญหาการเรียนแล้วยังมีปัญหาเรื่องครอบครัวแตกแยกเป็นอันดับสองกับปัญหาสมาธิสั้น และปัญหาการชอบแยกตัวจากสังคม ซึ่งถึงแม้เมื่อพิจารณาสถิติเด็กนักเรียนที่มีปัญหาจะมีในอัตราในระดับต่ำเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน แต่ก็มีความสำคัญที่สถานศึกษา

จะต้องให้ความสนใจกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาต่างๆ และร่วมกันช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเหล่านั้น หรือป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้น และนอกจากนั้นยังพบว่าบางสถานศึกษา ไม่มีข้อมูลปัญหาต่างๆ ของนักเรียน/นักศึกษา ที่ชัดเจน ซึ่งอาจประมาณได้ว่ายังมีเยาวชนที่เป็นนักเรียน/นักศึกษามีปัญหา อีกจำนวนมาก แต่ยังไม่มีการรับรู้ ซึ่งปัญหาต่างๆ ที่นักเรียนพบอาจนำไปสู่การแก้ปัญหาโดยการ เสพสารเสพติดของเยาวชน ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งควรได้จัดเก็บข้อมูลปัญหาของนักเรียน/ นักศึกษาและดำเนินการหาทางช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาและป้องกันมิให้ปัญหาเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะปัญหาการเรียน การหนีเรียน

2.1.7 กิจกรรมที่ทำเมื่อมีเวลาว่าง จากผลการวิจัยที่พบว่าเยาวชนที่เสพสารเสพติดส่วนใหญ่จะใช้เวลาว่างในการเล่นการพนัน เล่นสนุกเกอร์ ขับมอเตอร์ไซค์ซิ่ง แข่งรถ เทียวสถานบันเทิง ผับ บาร์ คาราโอเกะ รวมกลุ่มอยู่ตามบ้านเพื่อน ซึ่งพฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้เป็น พฤติกรรมเสี่ยงที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นปัญหาสังคมรวมทั้งการเสพสารเสพติด ซึ่งผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงของ Bonnie Ghohs – Dastidar (2006) ที่เสนอว่าพฤติกรรมเสี่ยงที่จะนำไปสู่การเสพสารเสพติดของวัยรุ่นที่สำคัญคือ การเกาะกัน เป็นกลุ่มทำตามกระแส การหนีเรียนและกล่าวว่าเมื่อมีพฤติกรรมเสี่ยงมากขึ้น การใช้สารเสพติดก็ จะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งกิจกรรมที่เยาวชนทำเมื่อมีเวลาว่าง มีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะกิจกรรมที่ทำ กับกลุ่มเพื่อน เพราะเยาวชนเป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับเพื่อนมากหากอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ใช้เวลาว่าง ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เช่น การออกกำลังกาย เล่นกีฬา อ่านหนังสือทบทวนบทเรียนก็จะส่งผล ให้ประสบความสำเร็จในการเรียนและปลอดภัยจากสารเสพติด แต่เยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงหรือมี พฤติกรรมตามเพื่อนที่เป็นการกระทำที่อันตรายที่จะนำไปสู่การเสพสารเสพติด ยิ่งในปัจจุบัน สภาพแวดล้อมในจังหวัดสมุทรสาครและบริเวณที่มีร้านเกม/อินเทอร์เน็ต ร้านสนุกเกอร์ ที่เปิดให้ เยาวชนเข้าไปใช้บริการจำนวนมาก เยาวชนเมื่อว่างจากการเรียนจึงมักไปรวมอยู่ตามร้านเกม เล่นสนุกเกอร์ ซึ่งการป้องกันมิให้เยาวชนใช้เวลาว่างไปในทางที่ผิด พ่อแม่/ผู้ปกครอง ควรควบคุมดูแลให้เยาวชนมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมเพื่อให้ เยาวชนได้อยู่ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ หลังจากเลิกเรียน เช่น การเล่นเกมอยู่ในสถานศึกษา กิจกรรม ชมรมต่างๆ

2.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับสารเสพติด ของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ บุคคลที่เยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย ความพอใจในสภาพ ครอบครัวของเยาวชน ความรักใคร่เอาใจใส่ต่อกันของพ่อแม่และผู้ปกครอง เยาวชนที่มักมีเรื่อง ขัดแย้งกับคนในครอบครัว การทะเลาะกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองไม่สนใจเอาแต่งาน การมีเรื่อง ทุกข์ใจเกี่ยวกับครอบครัว ความสัมพันธ์กับครอบครัวตึงเครียดและพ่อแม่ผู้ปกครองปล่อยปละ

ละเอียดไม่เอาใจใส่ และพฤติกรรมการเสพสารเสพติดของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ซึ่งผลวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีชา วิหกโตและคณะ (2540) ที่พบว่าปัจจัยที่นำไปสู่การเสพและไม่เสพสารเสพติดของนักเรียนคือความกลมเกลียวระหว่างสมาชิกในครอบครัวและผลการวิจัยของ สมพิศ สุขวิฑูรย์และคณะ(2543) ที่พบว่า ปัจจัยเสริมอันดับแรกที่มีผลต่อการป้องกันตนเองจากสารเสพติดคือ การมีครอบครัวที่อบอุ่น บิดามารดาอยู่ด้วยกันและมีความอาทรต่อกัน การได้รับการเอาใจใส่และคำแนะนำที่ถูกต้องจากบิดามารดา และผลการวิจัยของจรัส บัวเกตุ (2545) ที่พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนสูงเกินไป การมีปัญหาด้านเศรษฐกิจในครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสพสารเสพติดของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกระบี่ และผลการวิจัยของ อมรวิช นาคทรเทพและคณะ(2550) ที่พบว่าสาเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้เยาวชนหันไปหายาเสพติด คือ ปัญหาครอบครัวแตกแยก พฤติกรรมการเล่นแบบของคนในครอบครัวและคนรอบข้าง ตลอดจนสอดคล้องกับผลการวิจัยของสถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2551) ที่พบว่าเยาวชนที่เสพสารเสพติดและอยู่ในสถานพินิจส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์คือ บิดาคัดค้านหรือถูกจำกัดด้วยคดีที่เกี่ยวกับยาเสพติด

จากผลการวิจัยที่พบดังกล่าว สรุปได้ว่าครอบครัวเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งต่อเยาวชน พฤติกรรมต่างๆ ของเยาวชนส่วนใหญ่ถูกหล่อหลอมมาจากครอบครัว โดยเฉพาะพฤติกรรมของคนในครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด ทั้งการเสพและการจำหน่าย เช่น พ่อแม่ผู้ปกครอง หรือคนในครอบครัวค้ำสุราหรือสูบบุหรี่ เยาวชนเห็นแบบอย่างก็ค้ำสุราหรือสูบบุหรี่เหมือนผู้ปกครอง ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของการเรียนรู้ การเรียนรู้ทางปัญญาและสังคมของบันดูรา ที่พบว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้น โดยเรียนรู้จากตัวแบบ (Model) ที่พบเห็น หากพบเห็นแบบอย่างที่ดีก็จะเกิดพฤติกรรมที่ดี แต่ถ้าหากพบแบบอย่างที่ไม่ดีเยาวชนก็จะเติบโตโดยมีพฤติกรรมเลียนแบบที่ไม่ดีเช่นกัน เห็นได้จากบิดามารดา หรือผู้ใกล้ชิดเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี ใช้สารเสพติดบุตรหลานที่จะเลียนแบบพฤติกรรมของพ่อแม่/ผู้ปกครองและใช้สารเสพติดเช่นกัน

ดังนั้นการที่จะป้องกันการเสพสารเสพติดในกลุ่มเยาวชน ปัจจัยสำคัญที่ต้องหาทางป้องกันและแก้ไข คือ สภาพครอบครัวของเยาวชนทำอย่างไรที่จะช่วยให้คนในสังคมมีสภาพครอบครัวที่อบอุ่น เยาวชนมีบิดามารดา/ผู้ปกครอง รักใคร่ดูแลเอาใจใส่ต่อกันและให้ความรักความอบอุ่นต่อเด็กและเยาวชนที่เกิดและเติบโตให้อยู่ในสภาพครอบครัวที่เป็นสุข จะเป็นเกราะป้องกันเยาวชนให้ห่างไกลจากสารเสพติดได้ดีที่สุด

2.3 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อนสนิท ได้แก่ พฤติกรรมการเสพสารเสพติดของกลุ่มเพื่อนสนิท การชักชวนให้เสพสารเสพติด และการไม่ปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนให้

เสพสารเสพติด การพบเห็นเพื่อนสนิทเสพสารเสพติด เป็นปัจจัยเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์กับการเสพสารเสพติดของเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่วิเคราะห์ปัจจัยสาเหตุที่ทำให้เยาวชนเสพสารเสพติดที่ผิดกฎหมาย เช่น กัญชา ยาบ้า โดยกลุ่มเพื่อนเป็นผู้ชักชวนหรือให้ทดลองเสพและเยาวชนขาดทักษะการปฏิเสธกับกลุ่มเพื่อน เมื่อเพื่อนชวนก็ไม่กล้าปฏิเสธ กลัวการไม่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและค่านิยมของกลุ่มวัยรุ่นที่ต้องทำอะไรร่วมกันและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพิศ สุขวิฑูรย์ และคณะ (2541) จำรัส บัวเกตุ (2545) สุรศักดิ์ เลหาพิบูลย์กุล (2546) บุญเสริม หุตะแพทย์ และคณะ (2547) ไพฑูรย์ แสงพุ่ม (2548) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด 6 (2549) กิ่งกาญจน์ จงสุขไกลและคณะ(2550) ที่พบว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสพสารเสพติดของเยาวชนเช่นกัน โดยมีเหตุผลที่สำคัญคือ เพื่อให้ตัวเองเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน ซึ่งเยาวชนที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาครที่เสพสารเสพติดส่วนหนึ่งจะคบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด รวมกลุ่มอยู่กับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ไม่เรียนหนังสือชอบเที่ยวเตร่ และถูกเพื่อนชักจูงให้ลองเสพสารเสพติด โดยเฉพาะเยาวชนที่มีปัญหาสภาพครอบครัวแตกแยก พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ ปล่อยให้อยู่กับเพื่อนหรือไปพักอาศัยอยู่กับเพื่อนตามหอพัก หรือที่พักที่ไม่มีผู้ปกครองดูแล

2.4 จากผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมชุมชนที่ใกล้บ้านพักหรือสถานศึกษาที่ผู้เสพสารเสพติดพบเห็นอยู่เสมอ มีร้านเหล้า เบียร์ ยาดอง/แอลกอฮอล์ มีแหล่งมั่วสุมของเยาวชน มีแหล่งซื้อขายสารเสพติดร้ายแรง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสพสารเสพติดของเยาวชนที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของกระทรวงสาธารณสุข (2545) สุรศักดิ์ เลหาพิบูลย์กุล (2546) ไพฑูรย์ แสงพุ่ม (2548) กิ่งกาญจน์ จงสุขไกลและคณะ (2550) หน่วยวิจัยสารเสพติดและผลกระทบทางสังคม สถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2551) ที่พบว่าเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ที่ใช้สารเสพติดมักอยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนที่มีการแพร่ระบาดของสารเสพติด มีแหล่งเสพยาเสพติดและมีแหล่งค้ายาเสพติดรอบสถานศึกษา อยู่ใกล้แหล่งชุมชน สถาบันเทววิทยามีแหล่งมั่วสุมและพบเห็นผู้ใช้สารเสพติดอยู่เสมอและสอดคล้องกับแนวคิดการเกิดพฤติกรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญหาสังคมของบันดูรา ที่พบว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลนั้นกับสภาพแวดล้อม โดยสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมคน ซึ่งอธิบายได้กับพฤติกรรมเสพสารเสพติดของเยาวชนซึ่งพบว่า สภาพแวดล้อมที่เยาวชนอาศัยอยู่ส่งผลกระทบต่อเสพสารเสพติด ดังนั้นหน่วยงานทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ปัญหาเสพสารเสพติดในจังหวัดสมุทรสาครจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดการกับสภาพแวดล้อมในชุมชนไม่ให้มีแหล่งที่จะเอื้อให้เยาวชนไปมั่วสุมหรือมีพฤติกรรมไม่ดีที่จะนำไปสู่การเสพสารเสพติด

2.4 จากผลการวิจัยพบว่า การรับรู้จากการประเมินตัวเองว่าชีวิตมีค่า ใครๆก็รัก การรู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่ที่บ้านและสถานศึกษา การรับรู้ถึงความคาดหวังในตัวเองของพ่อแม่/ผู้ปกครอง การรู้สึกถึงการยอมรับในตัวเองของคนส่วนมาก การรู้สึกว่าตัวเองเป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ และการรับรู้ว่าตัวเองเมื่อมีปัญหาสามารถแก้ไขปัญหาชีวิตได้ การรับรู้ที่มีความสัมพันธ์กับการเสพสารเสพติดแต่ละชนิด โดยเยาวชนที่มีการรับรู้ในประเด็นดังกล่าวมาในระดับต่ำ จะมีพฤติกรรมการเสพสารเสพติดมากกว่าเยาวชนที่รับรู้ในประเด็นดังกล่าวในระดับสูงกว่า โดยภาพรวม ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพฑูรย์ แสงพุ่ม (2548) ที่ได้ศึกษาสาเหตุปัจจัยที่ทำให้เยาวชนเข้าไปเสพสารเสพติด โดยรวมพบว่าสาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งคือ ลักษณะทางจิตวิทยาของเยาวชนที่รับรู้ความสามารถของตัวเองต่ำ มีความเชื่อมั่นในตัวเองต่ำ และสอดคล้องกับการศึกษาของกระทรวงสาธารณสุขที่พบว่าปัจจัยด้านจิตวิทยาของวัยรุ่น ได้แก่ สภาวะทางจิตใจ การมีความภาคภูมิใจในตัวเองต่ำ เป็นปัจจัยที่นำไปสู่การเสพสารเสพติดและสอดคล้องกับแนวคิดของ Gillbert J Botvin (2003) ที่แบ่งประเภทของปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อพฤติกรรมคือ ปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ ความมีประสิทธิภาพในตนเอง การนับถือตนเอง ซึ่งเยาวชนที่รับรู้และประเมินตนเองในด้านความรู้ ความสามารถ การรับรู้ถึงความสุขในชีวิต ตลอดจนการยอมรับจากคนในสังคมในระดับต่ำ จะนำไปสู่การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ซึ่งผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีแนวโน้มที่จะใช้สารเสพติดมากกว่าผู้ที่รับรู้และเห็นคุณค่าในตนเองที่สูงกว่า

3. พฤติกรรมเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์กับการเสพสารเสพติดของเยาวชน

จากผลการวิจัยที่พบว่าพฤติกรรมเสี่ยงที่เยาวชนปฏิบัติ ได้แก่ พฤติกรรมแยกตัวอยู่คนเดียวไม่คบใคร เที่ยวสถานบันเทิง ผับ บาร์ เล่นเกม/อินเทอร์เน็ตตามร้านต่างๆ ทะเลาะวิวาทกับเพื่อน ปฏิบัติตัวผิดระเบียบของสถานศึกษา ทดลองใช้สารเสพติดใหม่ๆ ที่เพื่อนชักชวน หนีเรียนไปรวมกลุ่มกับเพื่อนตามบ้านเพื่อน/หอพัก ขับมอเตอร์ไซด์ซิ่ง แข่งรถ เล่นสนุกเกอร์ และเล่นการพนัน เป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์กับการเสพสารเสพติดของเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาคร โดยเยาวชนที่มีพฤติกรรมดังกล่าวในระดับที่มากกว่า จะเสพสารเสพติดมากกว่าเยาวชนที่มีพฤติกรรมดังกล่าวในระดับน้อยกว่า และผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่าพฤติกรรมของนักเรียน/นักศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครที่เสี่ยงต่อการนำไปสู่การเสพสารเสพติดมากที่สุด คือ ชอบเที่ยวเตร่กับเพื่อนในเวลากลางคืนหรือวันหยุด อยากลอง อยากรู้ หนีเรียนไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียนโดยไม่มีสาเหตุ ชอบรวมกลุ่มกับเพื่อนเกรที่มีภาพพจน์ไม่ดี คบเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดทั้งการเสพและการจำหน่าย ออกจากบ้านในเวลากลางคืนกับกลุ่มเพื่อน ชอบเที่ยว เชื้อเพื่อนและถูกชักชวนง่าย ดัดเพื่อน เลียนแบบเพื่อน อยากให้เพื่อนยอมรับ กลุ่มใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย ต่อต้านพ่อแม่ ออกไปเล่นกีฬาแล้วรวมกลุ่มกันจนมีด่า คบเพื่อนที่ไม่ได้เรียน

หนังสือและว่างงาน ชอบเที่ยวเตร่สถานบริการ ผับ เทค บาร์ ชอบมั่วสุมบริเวณสวนสาธารณะ เวลากลางคืน ฝึกไฝ่เรื่องความรัก เรื่องเพศ การไปพักอาศัยร่วมกับเพื่อนตามหอพัก อพาทเมนต์ ที่ไม่มีผู้ปกครองดูแล ชอบมั่วสุมในที่ลับตาคน ชอบรวมกลุ่มกับเพื่อนในที่ลับตาคน เล่นเกมตาม ร้านเกม/อินเทอร์เน็ต ขับมอเตอร์ไซด์ซิ่ง ขายบริการทางเพศ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สุรศักดิ์ เลหาพิบูลย์กุล (2546) ที่พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนที่มีผลต่อการเสพ สารเสพติดคือ การหนีเรียนไปเล่นเกมคอมพิวเตอร์ เล่นสนุกเกอร์ การตั้งกลุ่มกวนเมือง เที่ยวสถาน บริการยามค่ำคืน แข่งมอเตอร์ไซด์ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การค้าประเวณี การออกจาก โรงเรียนกลางคืน การตั้งครุฑ การทำแท้ง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราณี สุทธิสุคนธ์ ตรีภูมิ คำมี และเกรียงศักดิ์ ชื้อเสียม (2551) ที่พบว่า การเที่ยวสถานบันเทิง การเล่นการพนัน การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่การเสพยาเสพติดของวัยรุ่นและสอดคล้องกับแนวคิด ของ Bonnie Ghohs – Dastidar (2006) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นที่สัมพันธ์กับการเสพสาร เสพติด คือ การรวมกลุ่มของวัยรุ่น การทำตามกระแส การหนีเรียน การเรียนไม่ดี ไม่ชอบโรงเรียน

จากข้อมูลครูฝ่ายปกครองพบว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเยาวชนที่ถูก สถานศึกษาลงโทษ คือ การประพฤติดิฉันในเรื่องการแต่งกาย การมาสาย เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือพฤติกรรมก้าวร้าวเกรและการหนีเรียนตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมอื่นๆ ได้แก่การทะเลาะวิวาท ทำร้ายผู้อื่น การมั่วสุม การลักขโมย ปัญหาชู้สาวและการพนันมีอยู่ในอัตราที่น้อยมาก ซึ่งจะเห็น ได้ว่ามองพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนของบุคคลที่ต่างกลุ่มกัน จะมีข้อมูลที่แตกต่างกันโดยกลุ่ม เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบจะเห็นว่าเยาวชนในสถานศึกษามีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพสารเสพติด มากมาย แต่จากสถิติข้อมูลที่ทางสถานศึกษานับถือไว้จะมีเพียงไม่มากและไม่ถือเป็นปัญหาสำคัญ บางสถานศึกษาไม่มีการบันทึกพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ เหล่านี้โดยเยาวชนอาจไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง ในสถานศึกษาโดยที่ครู อาจารย์ ของสถานศึกษาไม่อาจรับรู้ได้หรือบางสถานศึกษายังไม่มีระบบ การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนดีพอ

4. สถานการณ์ปัญหาสารเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

4.1 จากผลวิจัยที่พบว่า สารเสพติดที่เยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร เสพมากเรียงลำดับคือ สุรา บุหรี่ กัญชา ยาบ้า ยาไอซ์/ยาเคและสารระเหยโดยมีปัจจัยสาเหตุ การเสพจากการชักชวนของเพื่อน ความอยากรู้อยากลอง การมีค่านิยมที่ผิด และการไม่รู้ถึงโทษ ของสารเสพติดที่เสพอย่างแท้จริง ประกอบกับมีปัจจัยส่งเสริมให้เยาวชนเสพสารเสพติดคือการคบ เพื่อนที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด เยาวชนมีปัญหาครอกครัวแตกแยก ขาดความรัก ความอบอุ่นและ การอยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนที่เอื้อต่อการเสพสารเสพติด ได้แก่ การอยู่หอพัก บ้านเช่าตามลำพัง และมีสถานบันเทิง แหล่งมั่วสุม ร้านเกม ร้านสนุกเกอร์ อยู่ใกล้สถานที่พักและสถานที่ศึกษา

เยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงคือการหนีเรียนไปรวมกลุ่มอยู่กับเพื่อนตามหอพัก/อพาทเมนต์ หรือ บ้านพักที่ไม่มีผู้ปกครองดูแล เล่นเกมตามร้านเกม/อินเทอร์เน็ต โดยแหล่งมั่วสุมที่เป็นสถานที่เสี่ยงต่อสารเสพติดคือ บริเวณชุมชนหลังวัดโกรกกราก ชุมชนหลังวัดเกตุมดี ชุมชนสวนหลวง ชุมชนวัดน้อยนางหงส์และในบริเวณสวนสาธารณะหลักเมือง กับชุมชนตลาดต้นสน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า

4.1.1 สุรากับบุหรี่ยังเป็นสารเสพติดที่เป็นปัญหาเยาวชนเสพมากและเห็นการดื่มสุรากับการสูบบุหรี่เป็นเรื่องไม่ผิด จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่เกี่ยวข้องควรตระหนักและหามาตรการป้องกันอย่างจริงจังเพราะการดื่มสุรากับสูบบุหรี่นำไปสู่การเสพสารเสพติดชนิดอื่นๆ โดยเฉพาะการดื่มสุรายังก่อให้เกิดปัญหาร้ายแรงตามมาทั้งอุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาท การประพฤติน่าไม่เหมาะสมกับวัยทั้งเยาวชนชายและหญิง การป้องกันมิให้เยาวชนดื่มสุรากับสูบบุหรี่ได้ผลสำเร็จจะเป็นการป้องกันการเสพติดสารเสพติดชนิดอื่นด้วยเพราะสุรากับบุหรี่เป็นสารเสพติดชนิดร้ายแรงที่เยาวชนเริ่มใช้

4.1.2 เยาวชนมีปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพสารเสพติดมากมาย ถึงแม้ข้อมูลฝ่ายปกครองและเยาวชนจะบอกว่ามีระดับของปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยก็ตาม โดยโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าไม่มีนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงกับมีในระดับน้อย ส่วนในด้านของสถานที่เสี่ยง เช่น สถานบันเทิง ร้านเกม ร้านสนุกเกอร์แหล่งมั่วสุมซึ่งปัจจุบันพบว่าในจังหวัดสมุทรสาคร มีเป็นจำนวนมากที่เยาวชนจะเข้าไป ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและครู อาจารย์ ในสถานศึกษาจะต้องร่วมกันป้องกันมิให้เยาวชนเข้าไปใช้บริการหรือไม่มั่วสุมเสพสารเสพติด

4.2 จากผลการวิจัยที่พบว่าสถานการณ์การเสพสารเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาปัจจุบันถือว่ามีปัญหาในระดับน้อย แต่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะข้อมูลที่พบว่าอายุของผู้ใช้สารเสพติดน้อยลง และมีอัตราของการใช้สารเสพติดลดลงแต่ปริมาณของสารเสพติดที่ถูกจับได้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสถานการณ์ปัญหาที่ปรากฏนี้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของปัญหาสารเสพติดของประเทศที่ทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดสมุทรสาครที่เป็นเขตจังหวัดที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติดอันดับสองของประเทศตลอดมา เนื่องจากสภาพชุมชนที่มีประชากรอยู่อย่างหนาแน่น มีพลเมืองต่างด้าวเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองและอำเภอกระทุ่มแบนที่มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก ประชาชนอยู่อย่างหนาแน่น มีประชากรย้ายถิ่นจำนวนมากที่อพยพมาประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม สภาพที่อยู่อาศัยแออัด มีแหล่งมั่วสุมมาก เยาวชนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อสารเสพติด โดยเยาวชนอยู่ใน

สภาพครอบครัวที่บิดามารดาต้องทำมาหากิน ไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน ด้วยปัญหาทางเศรษฐกิจและสภาพสังคมอุตสาหกรรมเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เยาวชนเสพยาเสพติดมากขึ้น

4.3 จากผลการวิจัยที่พบว่าเยาวชนมีแนวโน้มเสพยาไอซ์เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเยาวชนที่เรียนในระดับ ปวช. และ ปวส. และเยาวชนที่มีฐานะการเงินดี ได้รับค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองสูง ซึ่งผลวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิ่งกาญจน์ จงสุขไกล และคณะ (2550) ที่พบว่า “ไอซ์” เป็นสารเสพติดที่ได้รับความนิยมและมีการใช้อย่างแพร่หลายในกลุ่มเยาวชนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยเด็กและเยาวชนได้กล่าวถึงความเชื่อส่วนบุคคลที่มีต่อการเสพยาเป็นสารเสพติดที่ช่วยรักษาทรุดทรองและช่วยให้ผิวพรรณเปล่งปลั่ง ดังนั้นสารเสพติดชนิดนี้จึงได้รับความนิยมในกลุ่มเยาวชนหญิง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนหญิงที่มีการขายบริการทางเพศ ซึ่งผลการศึกษานี้อธิบายได้ว่าข้อมูลที่พบว่าเยาวชนเสพยาไอซ์ในอัตราที่สูงกว่ายาบ้า อาจเป็นเพราะส่วนหนึ่งของผู้เสพยาบ้า ปัจจุบันเปลี่ยนมาเสพยาไอซ์แทน จึงพบอัตราการเสพยาไอซ์สูงขึ้น และสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันที่พบว่ายาไอซ์เป็นสารเสพติดที่มีอัตราการแพร่ระบาดสูงขึ้น โดยเฉพาะชุมชนในเขตเมืองมีสถานบริการ แหล่งบันเทิง โดยผู้ที่เสพยาไอซ์ส่วนใหญ่จะเสพยาที่สถานบันเทิงเพื่อความสนุกสนาน ครื้นเครงเป็นส่วนมาก

4.4 จากผลการวิจัยที่พบว่าลักษณะสารเสพติดร้ายแรงในกลุ่มเยาวชนจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทั้งผู้เสพและผู้จำหน่าย คือมีการผันตัวจากผู้เสพเป็นผู้จำหน่ายในกลุ่มเพื่อนมากขึ้น โดยลักษณะของการจัดหาสารเสพติดมาเสพและจำหน่ายในเวลาเดียวกัน โดยไปรวมกลุ่มเสพในห้องพักหรือสถานที่นัดหมายทำให้ยากต่อการจับกุมผู้กระทำผิด ซึ่งลักษณะการร่วมกันหาสารเสพติดมารวมกลุ่มเสพทำให้เยาวชนมีสารเสพติดเสพทุกวัน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมามากมายทั้งการมั่วสุมในกลุ่มเยาวชน การมั่วเพศและการขายบริการทางเพศของเยาวชนหญิงที่ต้องการเงินไปซื้อสารเสพติดซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้เกี่ยวข้องต้องรับหาทางป้องกันและแก้ไขอย่างเร่งด่วนเพื่อป้องกันปัญหาสังคมที่เป็นปัญหาต่อเนื่องตามมา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่พบถึงสภาพปัญหา ปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสารเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดสมุทรสาครและท้องที่อื่นๆ ที่ใกล้เคียงได้อย่างเหมาะสม คณะผู้วิจัยจึงขอให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับพ่อแม่และผู้ปกครอง

พ่อแม่/ผู้ปกครองของเยาวชนควรตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว การปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่เสพสารเสพติด ให้คำปรึกษาแนะนำ ดูแลเอาใจใส่บุตรหลานอย่างใกล้ชิด ให้เยาวชนอยู่ในครอบครัวอย่างมีความสุข ที่สำคัญการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานในครอบครัวต้องฝึกให้เยาวชนมีทักษะในการคบเพื่อน การปฏิเสธเพื่อน และการเลือกกิจกรรมในการดำเนินชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเยาวชนและสังคม นอกจากนี้พ่อแม่/ผู้ปกครองควรควบคุมเรื่องค่าใช้จ่ายของบุตรหลานไม่ให้เงินค่าใช้จ่ายมากเกินไป ซึ่งการที่นักเรียน/นักศึกษา ได้รับค่าใช้จ่ายมากอาจจะใช้จ่ายเงินในการซื้อสารเสพติด โดยอาจจะเป็นเป้าหมายของเพื่อนที่เสพยาที่ต้องการรับเข้ากลุ่มเพราะมีเงินช่วยหาซื้อสารเสพติดมาเสพได้ง่าย

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

สถานศึกษาทุกแห่งควรจัดระบบเฝ้าระวังปัญหาสารเสพติดของนักเรียน/นักศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลและพัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน/นักศึกษา ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้จริงในการวางแผนป้องกันปัญหาสารเสพติด นอกจากนี้สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านปัญหาสารเสพติดอย่างสม่ำเสมอและเปลี่ยนกิจกรรมการเจ้าหน้าที่น่าสนใจ ไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย โดยเฉพาะกิจกรรมที่จะพัฒนานักเรียน/นักศึกษาให้มีทักษะชีวิตที่สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพชีวิต ไม่หลงตามเพื่อนและกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียน/นักศึกษา ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ไม่ไปรวมกลุ่มมั่วสุมกับเพื่อนที่ไม่ดีและเกี่ยวข้องกับสารเสพติด

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานในท้องถิ่น

หน่วยงานในจังหวัดสมุทรสาครที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาสารเสพติด ควรให้ความสำคัญกับปัญหาสารเสพติดในกลุ่มเยาวชนนักเรียน/นักศึกษาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการป้องกันการใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ไม่ให้เยาวชนเข้าถึงสารเสพติด เช่น การตรวจตราสถานที่เสี่ยงที่เยาวชนไปใช้สารเสพติด เช่น ร้านเกม ร้านสนุกเกอร์ สถานบันเทิง ผับ บาร์ คาราโอเกะ หอพัก อพาทเมนต์ แหล่งมั่วสุมต่างๆ ในท้องที่ที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะในชุมชนที่มีแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่น เช่น ชุมชนหลังวัด โกรกกราก ชุมชนวัดเกตุมณี ชุมชนสวนหลวง และชุมชนอื่นๆ ที่มีแหล่งมั่วสุม ควรส่งสายตรวจหรือเจ้าหน้าที่ไปดูแลไม่ให้เยาวชนไป มั่วสุมและควรประสานงานกับเจ้าหน้าที่ขององค์กรฝ่ายปกครองส่วนท้องถิ่นให้ช่วยดูแลและป้องกันสถานที่เสี่ยงให้ปลอดภัย

นอกจากนั้น ในบริเวณสนามกีฬาแต่ละแห่งที่เป็นสถานที่ที่เยาวชนใช้เล่นกีฬาแล้วรวมกลุ่มอยู่จนมีค้ำก็เป็นบริเวณที่เจ้าหน้าที่ควรให้ความสนใจอย่าปล่อยให้เยาวชนมั่วสุม

อยู่ หน่วยงานทุกภาคส่วนในจังหวัดสมุทรสาครต้องร่วมกันปฏิบัติงานเพื่อณรงค์และต่อต้านสารเสพติดและสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนใช้พลังของชุมชนในการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันปัญหาสารเสพติดในจังหวัดสมุทรสาครให้หมดไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเปรียบเทียบพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนที่มีคุณลักษณะแตกต่างกัน เช่น เยาวชนนอกสถานศึกษากับเยาวชนในสถานศึกษา โดยเฉพาะเยาวชนที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการในโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งมีเป็นจำนวนมากในจังหวัดสมุทรสาคร

2.2 ควรวิจัยปัจจัยเชิงเหตุและผลต่อการเสพยาเสพติดในเขตท้องที่อื่นๆ ที่มีสถิติการแพร่ระบาดของสารเสพติดสูง โดยเน้นการวิจัยเชิงเปรียบเทียบอย่างแท้จริง

2.3 การวิจัยแบบเจาะลึกถึงพฤติกรรมการเสพยาเสพติดแต่ละชนิดและการวิจัยเจาะลึกประชากรเฉพาะกลุ่ม เช่น พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของกลุ่มนักเรียนระดับอาชีวศึกษา หรือกลุ่มนักศึกษา ที่พักตามหอพัก/อพาทเมนต์ กลุ่มเยาวชนที่ใช้แรงงาน ฯลฯ

2.4 ควรวิจัยติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเสพยาเสพติดของเยาวชน ทั้งต่อเยาวชนที่เสพเอง ครอบครัวและชุมชน

2.5 ควรวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อลดปัญหาการเสพยาเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษา โดยการจัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อณรงค์ต่อต้านการเสพยาเสพติดและติดตามผลที่เกิดขึ้นทั้งโครงการในระดับสถานศึกษาและในระดับชุมชน

2.6 ควรวิจัยสถานการณ์การเสพยาเสพติดซ้ำ ปัจจัยเชิงเหตุและผลต่อการเสพยาเสพติดซ้ำของเยาวชนเพื่อจะได้ข้อมูลที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาการเสพยาเสพติดซ้ำของเยาวชนให้ได้ผล

คณะผู้วิจัย

ที่ปรึกษา

1. ศ.ดร.สุชาติ โสภประยูร
2. รศ.ดร.สุภมาส อังศุโชติ
3. นายสมพงษ์ ชาตะวิถี
4. พล.ต.ต.หาญพล นิตยวิบูลย์
5. นายกิตติ ทองทาบ

ผู้วิจัย

1. นางสุมาลี เพชรศิริ	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายแผนและพัฒนา
2. นายชัชช ภิรมย์	รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์
3. นางยุพา เฮงจำรัส	ครูเชี่ยวชาญ
4. ผศ.กฤติดา เขิงฉลาด	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
5. นางศิริลักษณ์ จันทร์ทกุล	ครูชำนาญการพิเศษ
6. นางเพ็ญพรรณ วิโรจน์	ครูชำนาญการ
7. นางสาวชรีย์นาท จิตต์บรรเทา	ครูชำนาญการ